

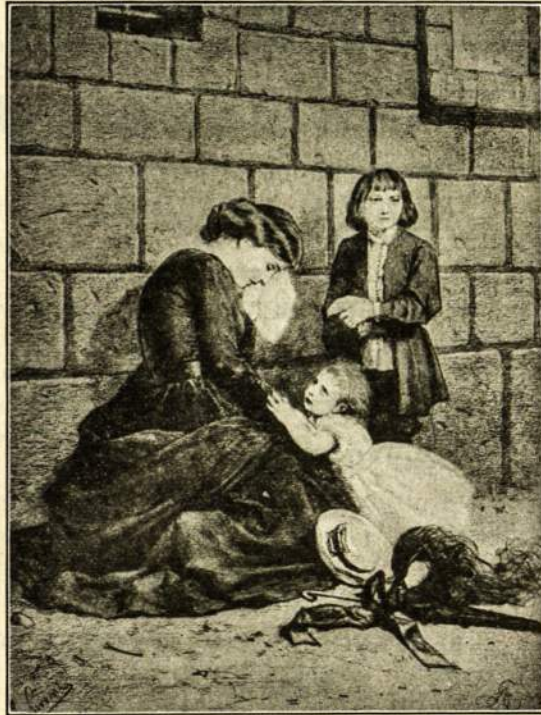
METAI IV.

VASARIS-FEBRUARY

No. 2.

MOTERU BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Prie kalėjimo sienų.

SKAITYKIT IR PLATINKIT L.M.P.S.
IŠLEISTAS KNYGAS!

Moteris Turėtų Užsiimti Savais Reikalais

Parašė Edward J. Ward. Iš anglų kalbos
vertė Amerikos Lietuvaitė

Knygelė nurodo moterų pareigą dalyvauti
politikoje. Ji tinka per prakalbas arba
šiaip parengimuose duoti prie įžangos.

Kaina 3 centai.

Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas

Parašė Klara Zetkin. Puslapių turi 61.

Kaina su prisiuntimu 20c.

KUDIKIŲ PRIEŽIURA

Parašė Mrs. Max West. Iš anglų kalbos
vertė Ona Vidikienė.

Dabar kainuoja 25c; apdaryta 35c.

Šeimyna Seniau, Dabar it Ateityj

PARAŠĖ V. KAPSUKAS.

ISTORIŠKAS APRAŠYMAS
ŠEIMYNOS IŠSIVYSTYMO.

Kaina 15c.

KĄ KIEKVIENA MŪTINA PRIVALO ŽINOTI.

Parašė M. Sanger
Lietuvių kalbon vertė A. Petrika.
Kaina 25c.

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas.

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss. J. Benes. Manager Miss J. Benes. Subscription: \$1.25 a year; 6 months 65c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 219 N. 58th St., Philadelphia, Pa.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila. Pa. under the Act of March 3, 1879.

No. 2.

Vasaris (February), 1920.

Metai IV.

MOTERŲ DARBININKIŲ KELIAI

Kadangi kyla klausimas pas L. M. P. S. nares, kaip dabar būtų geriausia eiti prie paliuosavimo darbo žmonių iš po alginės vergijos: ar dėtis prie social-patriotų, kurie dabar save pavadino LSS. ir sykiu su jais eiti prie Socialistų Partijos į jų pačių sudaužytą Antrąjį Internacionalą, ar pasilikti su draugais kovotojais, kairiaisiais socialistais, prie darbinikiško, drūto III Internacionalo, kurį sutvėrė draugai rytiečiai kovo mėn. 1919 m. socialistinėj respublikoj.

Pagaliaus, neturėtų būti nė kalbos dėtis prie "socialistų" iš "Keleivio" ir "Naujienu" ir sykiu prie Socialistų Partijos. Kadangi jie sykiu su visu S. P. dešiniu oju sparnu sukniubo klesų kovoj, nubėgdami ginti šalies kapitalistų. Ogi LMPS. organas "Moterų Balsas", net pačiose sunkiausiose priespaudos dienosė ir pačiame krizyje socialistų partijų, išlaikė tiesią liniją, sulyg tarptautinių darbininkų principų, ir žengė pirmyn, nei kiek nesvyruodamas klesų kovos keliu, sykiu su kairiuoju sparnu Socialistų Partijos į III Internacionalą. Taigi, tas liudija, kad susipratusias darbi-

ninkės (LMPS. narės) gerai žino, kur jos stovi. "M. B." griežtai smerkė tuos socialistus, kurie nukrypo prie kapitalistinių šalių gynimo, nes gerai žinojo, kad toks kelias yra klaidingas ir jokių budu klesiniai susipratę darbininkai negali eiti imperialistams talkon ir remti jų brolydiškus tikslus. Aiškiai jos permatė, kad kruvinosios viešpatijų karės jokios naudos darbininkams neatneš, o tik skandins darbininkus jų pačių kraujuose ir nugramzdys į nepakenčiamą skurdą visą darbininkų klesą.

O ką gi veikė ir dar tebeveikia mūsų "socialistai" iš "Keleivio" ir "Naujienu". Jie patį iškrypo iš vėžių tarptautinių darbininkų klesų kovojė. Sumynė į purvus Antrąjį Internacionalą, atsisakė ginti darbininkų klesos reikalus ir nubėgo šalies kapitalistams į talką. Godžiai jie rėmė visus kapitalistų sumanymus, pašvėsdami savo laikraščiuose daug vietos išgyrimui šalies kapitalistų planų, buk jie veda karę už demokratiją. Kadangi, aiškiai matosi ir apčiuopiama, kad karės neatneš jokios demokratijos, nė liasvės darbininkų klesai, bet atbulai visur suvaržė paskutinę laisvę

darbininkų klesai; neliko nė dulkės tų laisvių ir teisių, kurias darbininkai turėjo prieš karę.

Taigi, išeina taip, kad mūsų menševikiški "socialistai" prisidėjo pilnai prie pražudymo darbininkų teisių, remdami šalies kapitalistus ir jų sumanymus. Vietoj stiprinti darbo žmonių klesą ir ginti jų sunkiai iškovotas teises, kurių išgavimui praleista daug desėtkų metų ir sunkios kovos, "socialistai" iš "K." ir "N." lyg kad ant keršto tą darbininkų laisvę padėjo kapitalistams sunaikint. O dabar ironiškai išjuokdami darbininkus, tyčiojasi, kada darbininkų organizacijos griunamos ir persekiojamos, nors patįs gerai žino, kad dabartiniai komunistai nėra anarchistai, vienok "K." ir "N." nuolat pirštais rodo valdančiai klesai, įtardami komunistus anarchistais. Jie tai sako, kad patarnavus turčių klesai, kadangi čia yra įstatymas, persekiojantis anarchistus.

Dabar vėla nežinia iškur, jie tą drąsą pasiėmė ir vadina save geriausiais darbininkų vadais. O gal mūsų renegatai iš "Keleivio" ir "Naujienu" mano, kad darbininkai nieko nežino ir nemato jų darbų ir tikslų? Patįs nugrimzdę į imperializmo bedugnę, nori LMPS. su savim nusivest. Bet kur? Ir ką veikti tenai nuėjus į tą buržuazijos abazą?

Jie nori, kad ir LMPS. padėtų kapitalistų klesai galutinai prismaugti darbinikiškas organizacijas. Tas organizacijas, kurios dar nesutepė tarptautinių darbininkų klesų kovos principų.

Bet tai būtų didžiausia klaida, kad L. M. P. S. prisidėtų prie tų renegatų iš "K." ir "N." ir sykiu su jais prie S. P. Nes prie LMPS. priguli tik darbininkės ir ši organizacija sutverta tik dėl darbininkų, kad jos galėtų kovoti už darbininkų klesos teises. Todėl LMPS. ir veda aštrią kovą su darbininkų priešais.

Viskas, kas buvo pasakyta per "M. Balsą", jau išsipildė. Turtuoliai nieko nenukentėjo nuo karės. Priešingai, jie da darė gerą biznį iš to. Nors jiems valstybė ir uždeda taksų daugiau, tai turtuoliai lengvai nuo jų atsikrato. Tas, kuris tik turi ką nors išranduoti, parduot ar skolint, lengvai įskaito į tą savo tavorą visas karės išlaidas, ir tokiu būdu tik tam sukrauna ant sprando taksų sunkumą, kas nieko neturi parduoti, skolinti ar nuomuoti. Tai yra darbininkų klesai. O darbininkė moteris tą labiausiai atjaučia, ypatingai darbininkė motina neša sunkiausią našą.

Pragyvenimo brangumas, mažos algos, dažnai atsikartojančios bedarbės ir ligos prispaudžia, nekalbant jau apie karės pasekmių sunkenybes. Kada vaikučiai prašo valgyt, o ant stalo nėra kas padėti, tada darbininkė motina priversta palikus savo mažus kudikėlius, be motiniškos priežiūros, bėgti į dirbtuvę uždarbiauti. O atidavus visą savo energiją kapitalistam, parėjusi iš darbo turi apžiūrėti savo naminę liuobą. Pasilsio darbininkei motinai lieka vos keleturos ar penkios valandos į parą.

Tuos visus vargus susipratusi darbininkė permato ir kovoja prieš juos sykiu su draugais kairiaisiais socialistais ir kovos ji tol, kol kovą laimės.

Veltui tykoja ir laukia menševikai iš "Keleivio" ir "Naujienu", kad pasigavus LMPS. ir nutempus jį į kapitalistų tinklus. Eidamas su jais, LMPS. paremtų kapitalistų laimėjimus, o padėtų pražudyti susipratusio proletariato laimėjimus, nes iš menševikų atliktų ir da dirbamų darbų aiškiai matosi, kad nėra jokio skirtumo tarp jų ir kapitalistinių organizacijų.

Taigi, darbininkų moterų kelias turi vesti ne į social-patriotų buržuazinių ukanų klajones, bet į šviesią ateitį galutinio proletariato laimėjimo, į socializmą.

Kapsuko Vaikas.

Moteris

Ilgu ir sunkiu keliu ėjo moteris ir tebeeina prie savo išsiliuosavimo. Istorija moteries, yra istorija sunkios kovos dėl teisių, nors ir menkų, kokias jau ji šiandien turi.

Bet per visas kliutis, nežiurint kaip jai sunku būtų, ji eina be pertraukos prie savo išsiliuosavimo. Moterį traukia pirmyn tas, kas stumia gyvenimą ir gimdo naujus reikalavimus, stato naują gyvenimą ant griuvėsių supuvusios gadinės.

Priešai moteries lygybės užmeta, buk moteris negali protauti, buk moterų nėra buvę prakilnių-genijų. Jų buvo ir yra. Aš čia galiu suminėti visą eilę vardų, kurios buvo ir rašytojos ir matematikės, poetės ir dailininkės, ir išradėjos. Pradėsiu nuo Graikijos laikų.

Capho buvo poetė, kompozitorė; Aspasia, kuri buvo mokytoja garsaus Periklo,—buvo poetė; Atheda, mokytoja Pindaro, ir daug kitų Graikijos moterų vardai, yra nemirtini.

Viduriniuose amžiuose tai netik moterų nebuvo pasizymėjusių, bet nebuvo nei vyrų. Tai buvo amžiai tamsos ir inkvizicijos. Bet pradėdant XVI šimtme. pradėjo blaivyti mokslo ir išradimų padangė.

Moters gavę truputį liuosybės (nors ir tuomet dar buvo įsigyvenęs paprotys manyti, kad protauti netinka moterims), pradėjo protauti ir jaustis žmogum. Skladovskaja—išradėjo "radiumo", kuriuo visas pasaulis gėrisi; S. Kovalevska—pasaulinė matematikė; V. Kolonna—poetė; Otilija de Guz, dedanti galvą nukirtimui; M. Baškircėva, E. Arrazonskaja ir jos duktė Izabelė, V. Gambora, K. Fedelė.

Visos tos moters perėjo per mūsų žemę, kaip apaštalai liuosybės moterų; jos gyveno taip vadinamoj atgimimo epochoj. Bet pažiūrėkime dabar į naujos tvarkos uždėtoją Rusiją, ką moters ten veikia.

Vieni vyrai nebutų tiek darbo atlikę, jeigu jie būtų laikę moteris po senovei pavergtas.

Užmetama taip gi moterei, kam ji auklėja vaikus ir leidžia eiti į karę. Tik dabar pamatėte, kokį blogą atnešė moteries vergija. Dabartinė moteris yra vergė, gimdanti, auklėjanti sunus dėl mokslo dailės, ir tuo pačiu sykiu skiriama stora siena nuo viso to. Kaip ji gali mokinti vaikus žmoniškumo, darbininkiškos dvasios, jeigu ji yra vergė ir nejaučia, kas į ją atsineštų žmoniškai. Ji yra vergė kartu—vyro ir kapitalo. Kudikis negali išsivystyti žmoniškume, jeigu jis mato po savo akių motiną-vergę. Ta vergystė moteries šeimynoj, kur pats šviečiausias ir brangiausias dėl kudikio veidas yra niekinamas, sėja kudikio dvasioj neapykantą link moteries. Jis tampa vergu kapitalo, todėl, kad jo jaunas protas, nėra girdėjęs apie žmoniškumą, jo motina-auklėtoja buvo net dažnai mušama vyro, nekalbant jau apie draugiškumą.

Iš moteries pasauliožvalgos turi išnykti manymas, kad apsigėdymas tai yra išsigėdymas nuo skurdo. Atminkite moters, ant kiek tas yra žema, ant kiek tas yra vergiška ir nežmoniška, apmaintyti savo meilę ant materiališkių gerovių, kurią jūs gaunate, kada liekate vyro pačia-verge, ne iš meilės, bet iš paprasto piniginio išrokavimo.

Nesigilinsiu aš į tai, kokią vietą moteris užims žmonijoj,—tą parodys mums Rusijos bolševikai; tik tai tiek pasakysiu, kad moteries pozicija, kaip draugės ir pačios, bus nepriklausoma nuo jokių materiališkių išrokavimų. Moteris galės pasirinkti tėvą savo busiantiems kudikiams, ne tą kuris turi daugiau pinigų, bet tą, kurį ji mylės ir gerbs, kaip savo gyvenimo draugą.

Moters! Jeigu jums brangūs yra jūsų kudikiai, jeigu jūs norite būti liuosu žmogum, tvarkytoju pasaulio; jeigu jūs mato kokia ši netikusi tvarka yra,—stokite visos į LMPS. Tai yra vienintėlė moterų organizacija, kuri rodo kelią į naują pasaulį.
Los Angelietis.

Vergija ir Vergija

Nuo senų amžių darbininkai gyveno vergijoj. Nuo mažai kulturingo pasaulio mašinerijos išsiplėtojimo ir išsitobulinimo, iki šios, t. y. mūsų gyvenančio amžiaus gadinės, vis esame vergijoj. Taip vergijoj! Bet kodėl? Kodėl gi mes darbininkės ir darbininkai buname nuolatiniame vergijos glėbyje ir kodėl nepanaikiname jos galutinai? Kodėl?—Todel, kad negalime. Kodėl negalime?—Todel, kad nenorime. Kodėl gi nenorime?—Todel, kad nesuprantame arba nenorime suprast. Mes darbininkai ir darbininkės nenorime pažvelgt į praeities istoriją ir pajudinti savo nualintąjį protą: iš kur gi mažoji dalis milionierių gavo tuos milijonus turtų valdyt? Iš antros gi pusės: kodėl mes, darbininkai, nuo užgimimo iki grabo lentos dirbdami sunkiausius darbus, puošdami pasaulį ir nieko iš to neturim, kaip tik vergiją ir vergiją?! O dar antgalo, betverdami ir betobulindami pasaulyj įvairias mašinerijas ir pavesdami jas turtuoliams, pasijuntame išmesti gatvėje iš darbo, ir atsiduriame dideliame skurde.

Mielas broli ar sesute! Laikas visiems pagalvoti apie vergijų priežastis. Tas nėra taip jau sunku. Tik reikia truputį pasišventimo ir noro. Noro grynai proletariško, nesimeilinant kapitalistų klesai, kuri stovi už vergijos palaikymą ir neveidmainiaujant prieš darbininkų klesą, kuri kovoja už visišką vergijos panaikinimą. Prie to, mes, darbininkai privalom atsiminti, kodėl buržuazija mums tą vergiją karts nuo karto keičia, t. y., kodėl keletas metų atgal, visus, kaip rankų, taip ir prie mašinų darbus atlikdavo darbininkai vyrai, o dabar daug tų darbų atlieka moters ir merginos, arba net ir vaikai nepasiekę 16 metų amžiaus. Tik pamąstykite: tukstančiai vyrų jau liekasi bedarbiais, kuomet tukstančiai moterų, merginų ir jaunų kudiškių, užimdami jų vietas dirbtuvėse ir įvairiose

darbo industrijose, pasilieka tų dirbtuvių vergais. Kapitalistai ir net tuli jų pakalikai tvirtina, kad moters, merginos arba vaikai darbus su mašinų pagalba atlieka taip gerai, arba net ir geriau, negu vyrai. Todėl jų daugiau ir reikalauja, negu vyrų. Bet tokioms tų mulkių apaštalų pasakoms gali patikėti jei bent žmonės, kurie nesavų protu vaduojasi. Sveiko proto darbininkai ir darbininkės jau seniai žino, kad kapitalistai tą "reformą" suteikė vyrams tik dėl to, kad gerbiamos moteris, merginos ir jauni vaikai per savo nesusipratimą ir mažiau savo darbininkišką labą brangindami, parduoda savo jiegas kapitalistams už daug mažesnę atlyginimą, negu kad vyrai darbininkai reikalauja.

Štai kodėl tas viskas kapitalistams ir visokiems jų klapčiukams eina ant sveikatos, o mums, darbo žmonėms, ant skriaudos. Todel gi sesutės darbininkės, kaip ir vyrai, turėtume visi jaustis lygiais ir visi turėtume vienodai apvertinti savo brangias pajegas, o tik tada jau mes galingi butume pasakyti savo išnaudotojams ir vergijos palaikytojams:—nereikia mums jų ponai ir jūsų "maloningų reformų", nes laisvė su mumis.

Ir netik mes, darbininkai ir darbininkės, turime visur reikalauti iš ponų kapitalistų 8-6 valandų darbo dienos, atsakančio ir visiems lygaus atlyginimo, bet dar turime butinai organizuotis į galingąją socializmo armiją ir užstoti kelią tiems kapitalistų godumams. Mes privalome daryti viską, kad netik liktume galingi ir lygūs vienos klesos darbininkai, o ir pasaulio valdytojai.

J. Aceris.

Moteris iš Alameda, Calif. gavo persikymą su vyru todėl, kad jos vyras per 17 metų tikrai 2 "dreses" jai nupirko.

Chinietė jaunamartė, kada rengiasi ant šliubo, turi stovėt apskritoj pintinėj, kad ji būtų kantri ir švelnaus budo.

Auginkime Darbo Pajiegas

Gyvename gadynėj, kurioje pasaulio kapitalizmui dar lemta yra engti beturčių darbininkų ir darbininkų klesą. Ištikrųjų, kaip tai liudnai skamba: beturčių darbininkų ir darbininkų klesą... Liudnas jis todėl, kad darbininkės ir darbininkai nuo pat lopšio iki grabo lentos su dideliais nuovargiais, budavodami ir puošdami pasaulį vis liekasi beturčiais, kuomet saujelė dykaduonių per visą amžių nieko neveikiančių, liekasi to brangaus pasaulio valdonais—turčiais. Bet nevien tie dykaduoniai kapitalistai valdo darbininkų pagamintus turtus, jie valdo taipgi žemės ir gamtos turtus. O ant galo jie valdo net ir pasaulio milijonus darbininkų su darbininkais! Ir kodėl? Todėl, kad darbininkai nesiorganizuodami ir neveikdami labai tarptautinės brolybės, leidžia keliems savo viešpačiams valdyti jų privatiškoj nuosavybėj tuos turtus, kuriuos turėtų valdyti pati dirbančioji visuomenė—darbo klesa. Kadangi tie keli viešpačiai valdo pasaulio turtus, kurie jungiasi ekonomiškai su žmonių darbu ir gyvasčia, tai kartu su jais valdo ir pačią darbininkų klesą.

Ir pakol dirbančioji visuomenė nepaįs į savo rankas pasaulio industrijos, kaip tai: fabriky, kasykly, geležinkeliy, žemės, girių, vandenų, etc., tol ji bus ekonomiškai skriaudžiama ir vis skaitysis alginė vergė po kapitalizmo jungu. Ji vis priversta bus kloniotis tiems turtų valdonams, kad jie leistų jai palaikyti gyvybę. O kapitalistai, be abejo, darydami tą "malonę", kad palaičius darbininkų klesą nuo staigaus badmirio, pasiulys neką kitą, kaip tik tą įkirą tradiciją: dirbk ir dirbk, nuo saulės tekėjimo iki nusileidimui, nuo žydinčios jaunystės iki žilos senatvės ir iki grabo lentos...

Aišku, kad tokis buržuazijos jungas negali buti amžinai užkrautas ant proletariato sprando. Nors giliai išsąknėjusiam kapitalizmui lemta dar yra valdyti pasaulį,

bet jo pamatingai "tvarkai" gręšia amžina pražutis! Tai mums liudija šiandieniniai darbininkų judėjimo ženklai. Nors tiesa, darbininkai klesų skirtumus ir jų kovą jau skelbia nuo 1864 m., bet tai buvo labai mažos darbo minios suprasta. Nuo mūsų pirmtakunų, darbo klesos mokytojų, K. Markso ir Fr. Engelso laikų, darbininkai spietėsi į savo klesos organizacijas tik šimtais ir tukstančiais. Šiandien betgi jau pradeda suprasti ir pirmyn žengti milijonai darbininkų ir darbininkų. Didžiausį istorijoje pavyzdį davė pasaulio proletariatui Rusijos darbininkų pergalė. Ta pergalė davė įkvėpimo, energijos ir vilties kitų kraštų darbininkams varyti pasiluosavimo darbą pirmyn.

Pasinaudodami tomis šio laiko perver-smėmis, darbininkai turi daryti viską, kad pasaulio industrija kuogreičiausia patektų į pačių darbininkų rankas.

Todėl organizuokimės, darbininkai ir darbininkės! Organizuokimės nepaisant kapitalistinio nei militarinio baubo. Pasirodykime pasaulio buržuazijai, kad mes esame nevien skaitlingesni, o ir galingesni už jųjų klesą. Nes taip ir bus. Darbininkų galutinas susijungimas į tarptautinį vienybės kuną, bus lyg tas galingas muras, prieš kurį nieks nedrįs pasipriešinti. Tada išnyks priespauda. Ir nebus klesų skirtumo, nes turtus valdys darbo klesa ir tik ta darbo klesa gyvuos.

Taigi broliai ir sesutės! Auginkime darbo jiegas! Nes tik mūsų pačių vienybė, mūsų pačius ir paliuosuos! J. Aceris.

Meilė ir Šeimyna

Meilė šeimyniškame gyvenime lošia labai svarbią rolę. Juo daugiau šeimynos nariai apsišvietę, juo daugiau pas juos yra meilės. Be meilės nėra ramaus, laimingo gyvenimo. Paimkime čionai pavyzdį: Vaikinas, leisdamas savo liuosas nuo darbo valandas girtuokliavimui ir kitiems kenkian-

tiems sveikatai užsiėmimams,—nubosta galų-gale taip gyventi,—apsiveda.

Žinoma, apsivedus, senieji papročiai neišnyksta. Taip apsivedus tankiai nebuna tikrosios meilės, o veda vien tik geismų užganėdinimui. Koks tada gali but juodviejų gyvenimas?

Išspradžių, nors juodu ir mylisi, jaučiasi laimingais, bet paputus mažiausiam vargų vėjeliui, truksta juodviejų meilės burbulas,—pranyksta ta laimė, atšala krutinėje meilė, kuri vargiai kada buvo. Viens kitu pradeda nebeužsitikėti, pradeda viens antrą kaltinti ir mažiausiame atsitikime kyla bėriai,—neretai ir puodas atsiduria ant vyro galvos.

Tankiai moteris per savo išdykumą verčia vyrą dirbti naminius darbus, tai yra, gaminti valgius, kambarius valyt ir vaikus apipraust. Pasitaiko, kad vyras neturi tame jokios nuovokos; besitrusdamas apie gospadinystę, neatlieka gerai to darbo. Tuomet moteris užkuria jam tokią pirtį, kad ir pačiai tas neišeina ant gero. O kuomet moterei pasitaiko nelaimė: sumušti puodas ar nuversti pečių,—na, tada vyras jai atiduoda. Pasidaro tarp juodviejų didžiausias pragaras, viens kitam nenusileidžia. Toks gyvenimas lieka nepanašus gyvenimui, daugelis sako, neverta gyventi.

Laimė da, jėgu juodu gali jį pataisyti protu, apšvietimu. Žinoma, tada pakreipia gyvenimą gerojon pusėn. Jei to nėra, prisieina kęsti vargą per visą savo gyvenimą.

Visa kaltė yra tame, kad juodu yra tamsūs, be apšvietos ir negali tinkamai sutvarkyti gyvenimo, nes tik tamsa jiems vadovauja.

Nebuna tokių atsitikimų pas apšvietusias šeimynas (? Red.).

Į tokius žmones pasaulis žiuri, kaip į tvėrėjus laimės. Imkime sau, vaikinai ar mergina, praleidžia liuosą laiką apšvietai,—skaitymui laikraščių bei knygų, doros supratimui. Kuomet tokie apsiveda—juo-

dviejų akyse tik žėri meilės ir laimės spinduliai. (Ne visada. Red.).

Čia matosi civilizacija. Jokios nelaimių audros verpetai neįneš į juodviejų tarpą nė krislelio neapykantos.

Užbaigdamas šitą straipsnelį turiu pažymėti, kad aš nepateisinu apšvietusių šeimynų ir nepasmerkiu kitų. Bet paraginu daugiau prie apšvietos, nes kas daugiau apšvietęs, ten ir kiltesnė mintis, ten ir daugiau meilės ir laimės šeimynoje.

Kuršėnų Studentas.

(Yra daug atsitikimų, kad ir labai išsilavinę žmonės nesijaučia laimingais šeimyniškame gyvenime, nors puodų ir nedaužo į galvas. Čia svarbią rolę lošia meilė. Kur nėra meilės, nėra nei laimės. Kas apsiveda ne dėl išrokavimo, bet dėl meilės, apart to, budai buna pritaikyti, tas gyvena laimingai. Žinoma, apšvieta ir prigimta išmintis taip-pat labai daug reiškia. Geistina būtų, kad kiti skaitytojai taip-pat išreikštų savo nuomonę šituo klausimu. Red.).

“Keleivio” No. 3 randame štai kokią pajieškojimą: “Kur dingo agitatoriai?” (ne smalavirių). Puikus pajieškojimas, tiktai ne toje vietoje patalpintas, kur merginų arba vaikinų apsivedimui jieškoma. Suprantama, agitatorių jieškant, pagarsinimas įdėtas į “garbingesnę” vietą.

Įdomu būtų žinoti kas tokį pajieškojimą davė ir kiek už jį užmokėta. O gal “Keleivio” taip gera širdis, kad dovanai “ochrankai” patarnauja...

Sausio 18 d. So. Boston, Mass. p. Grigaitis taip sušilo prakalbą besakydamas, kad buvo taip šlapias, kaip raugytas agurkas. Klausimų tiek buvo, kad net susimaišė beatsakinėdamas. Bet kada jis sąjungiečius pradėjo smerkti, kam jie slepiasi nuo siaučiančios reakcijos po slapivardžiais, tai tulas draugas paklausė p. Grigo koku vardu jis važiavo slėpdamasis nuo Rusijos caro nagų. Grigas susmuko, kaip lepšė ir nieko neatsakė. Aukuras.

Naminė Mokykla

Rašo Al. Margeris.

IDOMŲ DALYKAI MOKSLIŠKAI IŠAIŠKINTI.

(Taša)

—Tai vienas nuotikis, o kur jų daugiau!—įsikišo Onytė.

—Tik turėk kantrybės, vaikeli, tuoj pasakysiu ir daugiau. Štai 1890 metais klonyj Tees, Anglijoj, net du kartu umai apsireiškė epidemiška karštligė. Apie linkė, ką suteikė vandenį, buvo netirštai apgyventa ir, aplamai, vanduo buvo geras. Tik paskui tapo patirta, kad aplinkiniai miesteliai leisdavo srutas į upę. O tai aišku, jōgei vanduo budavo užterštu kenksmingomis sveikatai organiškais medžiagomis. Įdomų nuotikį galiu papasakoti čia jau, Amerikoj, atsitikusį. Tai atsitiko miestelyj Plymouth, Pensylvanijos valstijoj. Bėgyje kelių savaičių ten buvo apie tukstantis susirgimų karštlige. Šimtas iš susirgusiųjų mirė. Tuomet vanduo buvo gaunamas iš kalnų upelio. Vos keletą namų buvo prie upelio, ir išrodė, kad vanduo galėjo būti užlaikytas grynu. Darant betgi tyrinėjimą, buvo sužinota, jog kadais prie to upelio esančiam name buvo karštligės ligonis. Išmatos buvo metamos ant sniego. Sniegui sutirpus, be abejo, jos dasigavo į upelį. O kadangi miestelio gyventojai tuomet turėjo naudoti vandenį iš to upelio, ažuot iš Susquehanna upės, tai liga ir prasiplatino pō visą miestelį. Ir buvo pastebėta, kad šeimynos, kurios naudojo vandenį iš šulinių, nebuvo karštligės paliestos, o tačiaus tos, ką naudojo miesto vandenį, mažne visos tapo paliestos. Ir ve, vien tik dėl užteršto vandens netik kad šimtas žmonių pasimirė, bet dar ir nuostolių pasidarė apie šimtas tukstančių dolerių.

—Tai jau viskas, mama.

—Ne, bet argi neužtenka?

—O ne, mama; mes norime girdėti daugiau tokių atsitikimų.

—Na, tai dar vieną papasakosiu. 1892 m. miestas Hamburg, Vokietijoj, turėjo gyventojų šešis šimtus keturiasdešimts tukstančių. Pradėjo siausti ten cholera. Epidemija pasilaikė apie tris mėnesius. Tuo laiku buvo susirgimų net septyniolika tukstančių ir apie penkiasdešimts nuošimčių susirgusiųjų numirė. Hamburgas yra arti miesto Altona. Gi Altona su Hamburgu, drauge su Wandsbeck'u padaro vieną miestą. Hamburgas ima vandenį iš Elbe upės, kuri įteka į miestą iš pietų pusės. Altona ima vandenį irgi iš Elbe upės, tačiaus apie aštuonias mylias nuo tos vietos, kur upėn leidžiama visų trijų miestų srutos. Altonos gyventojai betgi pirma gerai iškošė vandenį, o jau tik paskui vartojo gėrimui. Ir žingeidu pastebėti, kad Hamburgo gyventojai, kurie naudojo Altonos vandenį, buvo beveik liuosi nuo epidemijos.

—Kaip galima padaryti vandenį tyru?

—Galima vandenį padaryti tyru iškošiant jį. Taipgi dar labiau tyru galima padaryti distilijuojant vandenį. Vandenį distilijuoti, reiškia leisti jį išgaruoti ir tuos garus paskui atvėsinti ir vėl į vandenį paverti. Naturalis vanduo išgaruoja, o įvairios svetimos medžiagos pasilieka kaip nuosiedos.

—Ar butinai reikia taip daryti, kad padarius vandenį sveiku gėrimui?

—Ne. Užtenka vandenį gerai pavirinti ir jis bus sveikas gėrimui. Mat, karštis užmuša mikroorganizmus, o tada vanduo jau negali būti kenksmingas mūsų sveikatai.

—Dabar, mama, papasakok apie rasą, lietu, sniegą ir ukaną,—prašė Jonukas, kuris jau seniai tuomi interesavosi.

—Tai priklauso ne tik nuo vandens, bet ir nuo oro. Ir tokiu budu mes turime pirma pašnekėti apie orą.

—O kas yra oras, mama?

—Oru mes vadiname storą sluogsni gazų, kurie yra apsupę visą žemę. Svarbiausiais oro sudėtiniais yra degis ir nitrogenas. Apie degį aš jums jau aiškinau, dabar čia tuoj paaiškinsiu, kas yra nitrogenas. Nitrogenas yra gazas, kai ir degis ar vandengamis; taipgi beparvis, beskonis ir bekvapis gazas. Jis yra tuomi labai svarbus, kad atmiešia degį ir padaro jį tinkamu mums kvėpuoti. Be to, nitrogenas yra labai svarbus elementas augalams.

—Ar nitrogenas nėra nuodai gyvuliams?

—Ne. Jis nėra priežastimi gyvulio mirties; priežastimi yra stoka degio, be kurio niekas gyventi negali. Gyvunas, kaip tik negauna degio, staigiai užtrokšta. Daleiskime, jeigu mažame kambaryje butų daug žmonių ir ten oras nebūtų įleidžiamas, tad degis butų tam tikru laiku iš kambaryje esančio oro ištrauktas, žinoma, kvėpuojant. Žmonės turėtų užtrokšti; bet tai ne delei nitrogeno, bet delei stokos degio.

—Ar oro sudėtiniai yra taip susijungę, kai ir vandens?

—Ne. Oras, matote, nėra jungtinis elementas, jis yra tiktai mišinys. Ore esantis degis, nitrogenas ir kiti elementai yra liuosi.

—Ar vanduo, mama, yra svarbus daktas ore?

—Taip, vaikeliai. Juk žinote, kad vanduo yra reikalingas augimui visokių augalų ir gyvulių. Visas gyvunijos pasaulis gauna dalį vandens savo organizmui bekvėpuojant orą. Jeigu oras yra persausas, tai, žinoma, augmenys ir gyvuliai negali tarpti. Bet jeigu oras yra labai drėgnas, tai ir negerai. Turi būti vidutinis, tai yra nei persausas, anei perdrėgnas.

—Mama, o kaip vanduo pasilaiko ore?

—Nugi, vaikeliai, garų pavidale. Vandens garų visados yra ore. Tačiau ne visada yra lygi kiekybė. Kartais ore yra labai daug garų, kartais mažai. O dabar, jeigu tik mes žinome, jogei ore yra vandens, tai galime jau išaiškinti, kodėl mes turime

rasą, ukaną, lietu ir sniegą. Štai ve, ar jūs bent vienas žinote, kodėl uzbonas su šaltu vandeniu, jeigu tik šiltoje vietoje, aprasoja?

—Taip, mama, per skylutes vanduo išeina.

—O ne. Žiurkime į uzbono sienas per padidinamąjį stiklą, o vienok jokių skylučių ten nematysime. Čia ne skylučių kaltė. Štai kodėl uzbonas aprasojo. Aš jau sakiau jums, kad ore yra drėgnumo. O tas drėgnumas juk tai išgaravęs vanduo. Kuomet mes turime užboną su šaltu vandeniu, tai jau aišku, kad vanduo uzbone yra šaltesnis, negu tas, ką yra ore. Tokiu ve būdu, ore esąs vanduo, suprantama, gazo pavidale, kada dasigauna prie šaltesnio uzbono, jis noroms nenoroms, o turi sutirštėti. Bet kaip tik vandens garai tirštėja, aiškiau sakant atvėsta, dasigavę prie šalto uzbono, tuo tarpu jie virsta vandeniu. Na ir tokiu būdu mes pastebime ant uzbono mažus vandens lašelius. Mes paprastai sakome, uzbonas aprasojo.

—Mes tatau žinome dabar, bet ar taip ir rasa pasidaro?

—Neigi kitaip galėtų pasidaryti? Pamatas tas pats. Klausykite. Saulutė per dieną mus apšildo. Ji apšildo viską, kas tik yra ant žemės paviršio. Taip reiškia, kitaip sakant, kad viskas įkaista. Dabar, kada saulė jau nusileidžia, suprantama, šitie daktai pradeda atvėsti, nes jie išleidžia šilumą iš savęs spinduliavimu. O jeigu tik nėra debesų, tai juk išeinančią šilumą nėra kam suturėti arba atgalios prie tų daktų atmušti. Suprantama, jie turi palengvėlia atvėsti. Bet atvėstant daktams, žinoma, atvėsta ir oras palei juos. O kaip tik oras atvėsta, tai jau aišku, kad ir ore esantįs vandens garai turi sutirštėti ir, kaip ir ant to uzbono paviršio, ant bile daktų paviršio susidėti vandens lašelių pavidale. Žinoma, mažesni daktai veikiausiai atvėsta, todėl ant jų ir rasa veikiausiai atsiranda ir daugiau jos susikloja. Pavyzdžiui, ant žolės visada greičiau rasa atsiranda ir apščiau tenai jos buna. (Toliau bus)

Visiems Prieinama Mokykla

ORO SUDETINIAI.

Rašo Algirdas Margeris.

Pats svarbiausi oro sudėtiniai yra šitie:

Degio 21 dalis 100 dalių sauso oro.

Vandengamio 78 dal. 100 dalių sauso oro.

Vandens 8,4 dalis 1000 dalių sauso oro.

Angliadario $\frac{3}{4}$ dal. 10,000 dal. saus. oro.

Argono 9,4 dalis 1000 dalių sauso oro.

Yra dar keletas ir kitokių sudėtinių, bet jų kiekybė yra taip maža, kad neverta ir minėti. Taigi apkalbėkime čia tiksliai svarbiausius arba pamatinius sudėtinius.

Padarykime tuojaus čia mėginimą, kuris patikrins mus, kad oro gazas ištikrųjų susideda iš degio ir oragamio—tai pamatiniai oro sudėtiniai. Paimkime tam tyčia padarytą su plokščiu dugnu indą ir dalinai pripildykime jį vandeniu. Paimkime kitą indą, labai panašų dideliai bonkai su išmuštu dugnu, ir įstatykime į pirmesnę indą. Dabar, paimkime kamštį arba tam tikrą porcelinę torielkaitę ir ten įdėkime mažą, žirnio didumo, fosforo gabalėlį. Kamštį ar torielkaitę su fosforu paleiskime ant vandens kaip tik po bonka, kuri yra be dugno ir gatavai pastatyta vandenyje. [sikaitykime dratę galą ir plaukiojantį fosforo gabalėlį atsargiai padėgkime. Fosforas iš karto labai giedriai degs, o paskui tik taip sau rūšės iki visai nesudegs. Pasidarys bonkų dumų, kurie už valandėlės pradings. Bet kas labiausia mus nustebins, tai kad vanduo bonkų daug augščiau pakils, negu pirma buvo. O tai reiškia, jogei oras bonkoje sumažėjo ir, tokiu būdu, vanduo galėjo užimti jo vietą. Bet kodėl oras bonkų sumažėjo? Todėl, kad vienas oro gazas, ar tiesiog sudėtinis, susijungė su fosforu, padarydamas fosforpenkdegį (P_2O_5), tai kietą kūną, kuris, patekęs vandenin, ištirpo. Taigi bonkoje pašiliko kitas oro sudėtinis arba gazas, butent, oragamis ar nitrogenas. Ir tai mes galime lengvai patirti tenais nitrogeno buvimą. Įkiškime bonkon uždegtą

šipulį, pamatysime, kad jis tuojaus užges. Tai aišku, kad bonkų degio nėra, o tik oragamis, kuris, kaip tuoj patirsime nedega.

Mes matome dabar, kad orą sudaro net keli skirtingi elementai. Tačiau mes nevadiname orą gazų sąjunga, bet mišiniu. Žinoma, tai darome todėl, kad oro gazai nėra susijungę chemiškai, bet tik mechaniškai ar fiziškai. (Kas nori plačiau sužinoti skirtumą tarp chemiško ir fiziško elementų susijungimo, lai skaito straipsnius, jau tilpusius "Motery Balse", po antgalviu "Visiems prieinama mokykla"). O kad oro gazai yra tik mechaniškai susimaišę, tai mus patikrina kad ir šitokie argumentai:

1. Oras, jeigu tik skirtingose vietose, turi šiek tiek kitokesnę susikrovimą (kompoziciją).

2. Oras, ištarpintas vandenyje, turi daugiau degio savyje, negu kad prie paprastų apystovų.

3. Degis ir oragamis, kad ir imant normalio oro proporcijomis, negalima, akstinant su kibirkščia, sujungti ir paversti oru.

4. Paverčiant orą skysčiumi ir paskui leidžiant išgaruoti, oragamis išgaruoja pirma, palikdamas mažne tyrą degį.

Yra daugelis priežasčių, kurios paverčia orą netinkamu kvėpavimui: (1) Pasidauginimas angliadvidegio ir sumažėjimas degio. (2) Permažai drėgnumo arba per daug. (3) Buvojimas (kybojimas) ore labai mažų dalelių augmenų, gyvulių ir mineralų netyrumų. (4) Užteršimas oro nuodingais gazais, paeinančiais iš dirbtuvių, sručių nuovadų, etc. (5) Iškvėpuoti netyrumai, kurie susimaišo su oru, ypač esančiu paviršium žemės.

Dabar pakalbėkime apie pamatinius oro sudėtinius atskirai. Pirmiausiai paimkime degį, kaip vieną iš svarbiausių elementų mūsų gyvybei.

Degis yra gamtoje liuosu ir sąjungose, vadinasi, susijungęs su kitais elementais. Kaip jau žinome, degis yra liuosu ore. Ir jis užima oro gazų įtalpos net 21 dalį. Vandenyje randasi net 88,81% degio, imant pa-

gal svarumą. Paprastieji mineralai, kaip antai: kalkakmenis, pėskų akmuo, granitas, molis, etc., susideda pusiau degio ir kitų elementų. Tarp mūsų kuno sudėtinių randasi netgi 65% degio. Žinoma, beveik tas pats su kitais gyvūnais. Aplamai sakant, pilnutėlis degio svarumas, sakykime, vandenyj, žemėj, atmosferoj ir gyvuose organizmuose, gali būt palygintas su visais kitais elementais, sudėjus juos visus kartu.

Degis yra beparvis, bekvapis ir beskonis gazas. Nelabai tarpus, nesa, 100 kvortų vandens galima ištarpinti vos keturios kvortos degio dujų. Žinome juk, kad druskos ar cukraus į 100 kvortų vandens galėtume daug daugiau ištarpinti. Neigi degis yra sunkus; vienas litras (biskį daugiau, negu kvorta) sveria apie vieną ir pusę (1.43) gramo ($\frac{1}{373.24}$ dalis svaro). Tai yra sunkesnis už orą, nes oro litras sveria 1.2928 gramo.

Degį galima paversti skysčiumi. Tai reikia, kaip mes sakome, labai didelio šalčio, vadinasi, žemos temperatūros. Prie 50 atmosferų spaudimo, degis pavirsta skysčium prie temperatūros 118 laipsnių Celsiaus, tai reiškia 118 laipsnių žemiaus zero. Žinoma, prie žemesnės temperatūros reikia mažesnio spaudimo. Degio skysčius turi kaipir mėlsvą parvą ir verda prie apie 183 laipsnių žemiaus zero (—183), prie vienos atmosferos spaudimo. Laikant šitą degio skysčių prie dar žemesnės temperatūros, Anglas Dewar'is, sušaldė jį į sniegą panašius kristalus, kurie tirpsta prie 235 laipsnių žemiaus zero temperatūros (—235).

Tai tokios yra fiziškos degio ypatybės. Dabar pažiūrėkime į chemiškas jo ypatybes.

Yra labai veiklus gazas, ytin prie augštesnės temperatūros. Jis jungiasi su visais, išskyrus fliuorą ir bromą, elementais. Degio sąjungos yra labai skaitlingos. Degis išduoda šviesą. Juk jau žinome, kad išėmus degį iš bonkos, įkištas ten degantis šipulys, nedega. Bet įkiškime tą patį šipulį į degį, tai jis tuoj apsidengs šviesia liepsna. Ar-

ba paimkime uždegtos sieros gabalėlį ir įkiškime degin, pamatysime, kaip gražia mėlyna liepsna jis apsidengs. O fosforas degio gaze dega labai šviesia liepsna.

Degio buvimas gamtoje yra dideliai svarbus. Juk jo sąjungos mažne sudaro visą žemę, vandenį, orą ir visą gyvūnų karaliją. Oras—tai milžiniškas šaltinis, iš kurio liuosą degį galima gauti by kada.

Liuosasis degis yra mažne visų organizmų gyvybės pagrindu. Vandenyj gyvenanti organizmai apturi degį iš vandens; mat oras vandenyj sutirpsta ir tokiu budu vanduo gauna degio. O sausumoj gyvenanti organizmai juk gauna degį stačiai iš oro. Be to, liuosasis degis supūdina netikusias organes medžiagas; ir veikiant degiui, oksidacijos (degimo) procesas duruoja iki netikusios medžiagos visiškai neperdega ir nepersikeičia į nekenksmingus gazus.

Ir tai da ne viskas. Nes liuosasis degis yra labai naudingas įvairiose išdirbystėse. Grynasai degis yra ne mažiaus naudingas ir moksliniam eksperimentams: pagaminimui labai augštos temperatūros, gydymui įvairių ligų, etc.

Degio išnaša ore ne visur yra vienokia. Remianties Bunsen'o patyrimais, betgi įvairiavimas nėra labai žymus, butent nuo 20.97% iki 20.84%. Ir šitokios tyrinėjimų išvados likos patvirtintos per R. Angus Smith, Leeds ir kitus, kurie analizavo orą įvairiose pasaulio dalyse.

Oras, kada jis apleidžia plaučius, turi savyje apie 79% oragamio (nitrogeno) ir argono, o tiktai apie 16% degio; bet užtat ažuot kad turėjus normalį apėmį angliadvidegio, dabar turi jo net apie 4.4%. O tai reiškia, jogei daug degio tampa suvartota gyvybės veikmėje. Sveikatai yra labai reikalinga, kad oro sudėtinių (gazų) proporcijos būtų vienval normalyje stovyj. Ankšti kambariai tuomi ir yra labai pavojingi sveikatai, kad oro sudėtinių proporcijos yra toli gražu nenormalės, daleiskime, buna perdaug angliadvidegio ir oragamio, o permažai degio. (Dar ne viskas).

APŽVALGA

KAPSUKAS GYVAS.

Labai linksmą žinią pranešė „Laisvė“, kad draugas Vincas Kapsukas-Mickevičius, kurio mirtį mes, darbininkai, taip graudžiai apverkėme, esąs dar gyvas.

„Laisvė“ sako, gavusi laišką nuo d. Giedrio iš Lietuvos, kuriame jis praneša, kad paskalą apie d. Kapsuko mirtį paleidęs kun. Tumas ir kiti Lietuvoje, ir kad d. Kapsukas nors džiovos kankinamas, bet dar esąs gyvas ir dirba kiek tik galėdamas.

Pradžioj Rusijos revoliucijos d. Giedrys sykiu su Kapsuku išvažiavo į Rusiją, ir ten sykiu su juo dirbo revoliucijos laiku. Vėliau jiedu abudu dirbo Lietuvoj tą patį darbą. Todel galima tikėti, kad d. Giedrys geriausia žino apie d. Kapsuką, ir kad jo pranešimas yra teisingas.

Ištrauka iš d. Giedrio laiško, kurį gavo „L-svė“ apie d. Kapsuką skamba šitaip:

„Vincas dar kruta gana smarkiai, nepaisant, kad džiova kankina seniai. Kaip kas čionykščių skaitė jį mirusiu ir tą viešai paskelbė, o kun. Tumas net visus sentimentus ant popieros išrašė. Na, tiek to, bet jis gyvas ir, turbūt, už kelių dienų pats apie tai skaitys“.

Tai pasirodo, kad kun. Tumas ir kiti jo priešai, nesulaukdami jo mirties, bandė jį gyvu palaidoti. Bet ačiu laimei, jis gyvas ir daug dar pasidarbuos darbininkų klesos gerovei.

Mums ta žinia yra viena iš linksmiausių,—taip, kaip d. Kapsukas butų išnaujo užgimęs. Šituo svarbiu klesų kovos momentu, tokie žmonės, kaip d. Kapsukas, yra darbininkų klesai labai reikalingi, ir labai branginami. Be tokių vadovų, darbininkai negalėtų tikėtis savo kovą laimėti.

AUKŲ GADYNĖ.

Daugelis dar turbūt atsimena taip vadinamą „Lietuvių Dieną“. Toje dienoj klerikalai, tautininkai ir net tuli lengvatikiai

socialistai lietuviai stovėjo ant gatvių ir rinko aukas neva nuo karės nukentėjusiems lietuviams. Surinkta tų aukų tą dieną apie 130,000 dolerių. Nors socialistai padėjo rinkti tas aukas, bet jie tų surinktų pinigų nematė. Tuos pinigus pasigriebė tautininkai su klerikalais, ir žadėjo jais šelpti nukentėjusius nuo karės lietuvius. Kada lietuviai didžiausiam skurde Lietuvoj badavo, tai ponai tautininkai ir klerikalai laikė tuos pinigus pasidėję bankose net apie 3 metus. Pagaliaus jie tuos pinigus dovanojo Amerikos Raudonajam Kryžiui, kuris neva žadėjo jais sušelpť badujančius lietuvius, bet dabar tie ponai patįs prisipazįsta, kad tų pinigų lietuviai nematę.

Tais pinigais buvo šelpiami latviai, estai ir žydai,—lietuviams visai mažai jų teko. Taip papasakojo kun. J. Žilius F. Kemėšui, pietaudamas milionierių viešbutyį Waldorf Astoria New Yorke, o „Darbininkas“ N 18 š. m. parašė editorialą verkšlendamas, kad tos aukos nebuvo sunaudotos tam, kam jos buvo skiriamos.

Nesvarbu, kad kitataučiai buvo tom aukom šelpiami, nes darbininkai neturi daryt jokių skirtumų tarpe tautų, bet šitas atsitikimas parodo, kaip klerikalai ar tautininkai dėl savo tuščios garbės ignoruoja aukautojų valią, ir pasielgia su aukom taip, kaip jiems patinka, ne taip, kaip aukautojai nori, ir dar patįs šelmysčių pridarę dejuoja vieni kitus kaltindami.

Dabar kyla klausimas, ar darbininkai pasimokino iš tos lekcijos? Visai ne. Atvažiavo caro tarnas kun. Laukaitis aukas rinkti, o tie vargšai ir vėl pila jam savo sunkiai uždirbtus skatikus nei nepaklausdami, kokiam tikslui bus tie pinigai naudojami.

Pas lietuvius taip įėjo į madą aukų rinkimas, kad bile šarlatanai atvažiavę iš

Lietuvos prisipila kišenius, ir išvažiuoja sau lėbauti, o tie aukautojai atidavę paskutinį skatiką, skursta, badauja. Kiek jau tų aukų rinkta čia Amerikoje klerikalų bei tautininkų įvairiems "fondams", o tos aukos netik kad jokios naudos darbininkams neatnešė, bet jos nukalė jiems geležinius retėžius, suvaržė darbininkus tais retėžiais Lietuvoje taip, kad jie negali nė pasijudinti.

Sakysite, netiesa? Štai pasiklausykite Lietuvos darbininkų balso:

"Keleivio" N 6 tilpo Lietuvos Profesinių Sąjungų Atstovų suvažiavimo rezoliucija, kuri skamba sekančiai:

Lietuvos Profesinių Sąjungų Atstovų Suvažiavimo rezoliucija.

Mes, organizuotieji Lietuvos miestų ir sodžiaus darbininkai, išklausę pranešimą apie tai, kad Profesinių Sąjungų Suvažiavimas dabartinės dvarininkų, buržuazijos bei kunigų valdžios nėra leistas—griežtai protestuojame prieš šitą naują darbininkų klesos teisių laužymą.

Mes šaukiame visą Lietuvos darbininkų klesą stoti į griežtą kovą su šitąja išnaudotojų gauja, kuri visais budais stengiasi darbininkų judėjimą pasmaugti. Darbo klesa žino, kad nieko geresnio ji negali sulaukti nuo buržuazinės Smetonų, Galvanauskų, Merkių, Soloveičikų ir kitų siurbėlių valdžios. Darbininkai žino, kad jų reikalai bus patenkinti tik tai tuomet, kuomet jie patys paims krašto valdžią į savo rankas.

Tik tai tuomet visos žemės, fabrikai, bankai, kapitalai ir visi Lietuvos turtai pereis į bendrą visų Lietuvos darbo žmonių naudojimąsi.

Tik tuomet darbininkai galės naudotis mokslo, meno ir kultūros vaisiais.

Todel mes, Lietuvos darbininkų atstovai, šaukiame visus darbo žmones: darbininkus, bežemius, mažžemius ir kareivius tuojaus kurti Darbininkų ir Darbo Valstiečių ir Kareivių Tarybas, paimti šalies valdžią iš kapitalo ir juodojo klyronagų ir išgelbėti darbo Lietuvą nuo am-

žino vergavimo tarptautinio kapitalo grobuoniams.

Šalin svetimų ir savųjų naudotojų jungas!

Šalin jų tarnų Smetonų, Galvanauskų, Soloveičikų valdžia!

Šalin karė su Tarybų Rusija!

Visa valdžia, visa žemė ir visi krašto turtai darbininkams, bežemiams ir mažžemiams!

Tegyvuoja broliška vienybė miestų ir sodžiaus darbininkų!

28—XII—1919.

Šita rezoliucija tapo išnešta minėtų darbininkų atstovų slaptame susirinkime po to, kaip Lietuvos buržuazinė valdžia uždraudė tam suvažiavimui laikyt savo posėdžius viešai, Kaune, Lietuvoje.

Taigi, rodos, dabar aišku kokią naudą turi darbininkai iš tų savo aukų sudėtų klerikalų arba tautininkų fondams. Aišku, rodos, ir labai aišku, kad darbininkai toms aukomis nusipirko sau geležinius retėžius. Bet ar jie susipranta? Ar jie pamatė savo klaidas? Ne! Štai atvažiuo taip vadinamoji Lietuvos misija, ir šienauja po tų vargšų kišenius. Tukstančius dolerių net sudeda tie vargšai savo apjakime neva paskolos,—amžinos paskolos, kurios jie niekad daugiau nematys. Bet užtai aukų rinkėjai, arba bonų pardavėjai galės sau puotauti po milionierių viešbučius, kur vieni pietūs lėšuoja po keles dešimtis ar kelis šimtus dolerių. O bonų pirkėjai pasitenkins purvinais urvais ir bile kokiom išmatom maitinsis, kad tik ponai Vileišiai ar Smetonos galėtų puotauti Waldorf Astorijoje.

Kad tamsūs, apjakinti, sufanatizuoti katalikai ar tautininkai mėto savo sunkiai uždirbtus pinigus dykaduoniam maitinti, ne taip labai stebėtina, nes jie vargšai yra tamsūs, nesusipratę, jų protas užnuodintas tikėjimo ir patriotizmo nuodais, bet kad šitokie dalykai atsitinka ir tarpe neva susipratusių darbininkų, net tarpe progresiščių! Su didžiausiu nuliudimu pastebėjome, kad tulos LMPS. kp. ir atskiros narės auka-

vo laisvamųjų "apsigyrimo fondai", ir smalavirijų "soc.-dem. Liet. rėmimo fondai". LMPS. 46 kp., 80 kp. ir keletas kitų aukavo laisvamųjų fondai, Bagočiaus, to vyčių generolo ir Mockaus bylų vedimui, net po \$5.00.

Draugės! Kurlink jūs einate? Ar jūs nežinote, kad Bagočius eina ranka rankon su tautininkais,—darbininkų priešais. Mockus taip-pat yra vien laisvamanis. Darbininkų reikalai jam neapeina. Kaip kunigai iš tikėjimo daro "biznį", taip Mockus iš laisvamanybės daro "biznį", pardavinėdamas "pragaro mapas" ir tam panašius humbugus.

Laisvamųjų susivienijimas nieko bendro neturi su darbininkų reikalais ir LMPS. kuopos bei narės neprivalo remt tos organizacijos savo aukomis.

Tiek tų įvairių fondų, tiek įvairių aukų rinkikų priviso dabartiniu laiku, kad darbininkams bei darbininkėms sunku net orientuotis, kam aukaut, o kam ne. Mes tikime, kad ir tulos LMPS. kuopos paaukavo laisvamųjų fondai per klaidą, nežinodamos, kad savo aukom drutina darbininkų priešus.

Viena LMPS. kuopa paaukavo Margaret Sanger \$5.00. Kokių tikslu ji tą padarė, sunku suprasti. Margaret Sanger nėra darbininkė. Jai darbininkų reikalai mažai apeina. Ji yra pasiturinti moteris, ir aukų nereikalauja. Visas jos nuopelnas darbininkų klesai tai, kad ji parašė mažą brošiuraitę "Šeimynos apribavimas". Tą brošiuraitę ji parašė ne dėl to, kad palengvint darbininkų našta, bet dėlto, kad ji matė tame gerą pelną ir kad ji yra tuo klausimu daugiau užinteresuota.

Tą knygelę ji parašė ne dėl darbininkų, nes daug toj knygelėj esančių patarimų darbininkė moteris negali išpildyt. Ta knygutė buvo taikoma daugiau pasiturinčiom moterim. Ir dėl tos knygutės parašymo darbininkės neturi reikalo aukaut jai savo sunkiai uždirbtus skatikus.

Ji yra parašiusi dar keletą brošiuraitių,

bet irgi ne darbininkiškoj dvasioj.

Darbininkai ir darbininkės turėtų gerai apsvarstyt kam aukauja, ir kokiems tikslam, kad savo sunkiai uždirbtais pinigais neremtų ir nedrutintų savo klesos priešų. Darbininkų priedermė yra remt savo tikrus, ištikimus vadovus, kairiuosius socialistus, kurie patenka į reakcijos nagus. Darbininkai ir darbininkės turi tą žinoti, kad jei kuris darbininkas yra reakcijos persekiojamas už politiškus persitikrinimus, tai jis, turbūt, yra tai reakcijai pavojingas, o darbininkams naudingas. Valdžia niekada nepersekioja tų, kurie jai nėra pavojingi (jei bent per klaidą tas atsitinka). Ji nepersekioja smalavirijų (kurie save vadina socialistais) nes jie reakcijai nėra pavojingi. Jie eina ranka rankon su reakcija, jie prigelbsti jai; nurodo, kurį imt, o kurį ne, savo geltonlapiuose, todėl jų reakcija nepersekioja. Taip-pat nepersekioja klerikalų nei tautininkų, nes jie visi eina ranka rankon su reakcija prieš darbininkus. Persekiojami yra tik tie darbininkai, kurie eina prieš reakciją už darbininkų reikalus.

Net ir priežodis sako: "Varnas varnui į akį nekerta". Todėl darbininkai gali labai lengvai atskirt savo draugus nuo savo klesos priešų. Darbininkų draugai, visada buna persekiojami, kemšami į kalėjimus, užtai, kad jie dirba dėl darbininkų labo, prieš kapitalistų reikalus; ir tokius savo draugus darbininkai privalo remt visais galimais budais, nes jie pašvenčia savo laiką, gabumus, sveikatą, laisvę, o dažnai ir gyvastį delei darbininkų gerovės.

Kodel kapitalistai taip įnirto ant bolševikų? Todėl, kad jie gina darbininkų reikalus. Todėl, kad jie įsteigė tikrai darbininkišką valdžią ir tvarką. Todėl, kad darbininkų valdžia, naikina kapitalizmą, kad ji nori panaikint darbininkų išnaudojimą ir įsteigt darbininkišką tvarką, kur darbininkas nebutų skriaudžiamas bei išnaudojamas. Bolševizmas reiškia mirtį kapitalizmui, užtai kapitalizmas taip įnirto ant to savo didžiausio priešo-bolševizmo. Visi

tie, kurie remia kapitalizmą,—eina prieš bolševizmą. Argi neaišku? Argi neaišku, kodėl tautininkai, klerikalai ir smalaviriai keikia komunistus ir bolševikus?

“Draugo” num. 32 š. m. kun. P. Bučys štai ką pasakė:

“Kurie lietuviai kariauja su bolševikais.

Dabar tik klausimas ar tą supras Amerikos lietuvių visuomenė? Liberalų tautininkų arba sandariečių partija to nesupras. Jos didžiausias uždavinys yra kova su “klerikalais”. Jau seniai smarkiai ir tankiai minėtosios partijos laikraščiai ir žmonės užpuldinėja ant tų, kuriuos jie visai pravardžiuoja klerikalais, dešiniuoju sparnu ir kitaip.

Daug geriau Lietuvos padėtį supranta socialistai. Jie ištikrųjų kovoja su komunistais arba bolševikais. Jų kova yra pasekminga ir jie Amerikai naudingesni už antiklerikalus.

Mes, krikščionys demokratai labai rupinamės rankpelnių gerove. Delto ir mes nuolatai susiduriame su bolševizmu, kurio klaidos yra didžiausias pavojus tai gerovei. Delto ir mes visas savo jėgas turime pakreipti prieš bolševizmą. Jeigu mes busime nekantrūs tai liberalai tautininkai, arba sandariečiai, atitrauks daug mūsų jėgų ir partijų kovą. Jei mes busime kantrūs, kentėti turėsime, bet kovoje su bolševizmu busime naudingi pasaulio kulturai ir labiausiai patiems rankpelniams”.

Tai, mat, smalaviriai klerikalai ir reakcionieriam artimesni net ir už tautininkus! Ar ne puiku!? Ir dar tie begėdžiai drįsta sakyti, kad jie gina darbininkų reikalus, kad jie esą socialistai. Na, bet juk ir kun. Bučys tą patį sako. Jis ir sako: “Mes krikščionys demokratai labai rupinamės rankpelnių gerove”. Ištikrųjų, ar ne puiki porėlė smalaviriai su klerikalais? Taip panašūs vieni į kitus, kaip du lašu vandens. Tik apsikabinkit ir pasibučiuokit “del rankpelnių gerovės”...

Girdint tokius plepalus ar tai iš smalavirių, ar iš klerikalų bei tautininkų pusės, nenorom ateina į mintį žmogus, kuris kitam žmogui išlupa akis, sakydamas: “Padariau tai dėl tavo gerovės, kad tu negalėtum nieko blogo matyti”. Lygiai tokį pat gerą daro darbininkų klesai ta šventoji traicė: klerikalai, smalaviriai ir tautininkai.

PATS SAVE SUMUŠA.

P. Grigaitis įvedė naują madą atsakinėti į klausimus per laikraštį užduotus prakalbose. Iš tų klausimų, tilpusių “Naujienu” N 33, patyrėme, kad P. Grigaitis, kalbėdamas Binghamtone sausio 21 d, pasakė, kad “laisvę galima tikrai iškovoti, o ne išprašyti ir savo atsakyme jis tą patvirtino, pridurdamas, kad negalima ją iškovoti “dykomis rankomis”, atpenč, jisai nurodė, kaip ginkluoti darbininkų ir bežemių ukininkų buriai kovėsi su lenkų legionais Suvalkijoj ir su kolčakiniais Šiauliuose”. Nagi, o tas pats Grigaitis nuolatos tvirtina, kad socializmą galima įvykdinti ramiu budu—balsavimu, kad ginklo darbininkai neprivalo vartoti socialinį revoliuciją.

Kur-gi logika? Tas žmogus nuolatos pats save plaka. O gal jis persitikrino iš tų 5 socialistų, kurių kapitalistai neįsileidžia į New Yorko legislaturą, nors juos žmonės ir išrinko. Tai, mat, kaip tie žmonės klaidžioja ir kelio neranda.

SMALAVIRIAI PRALOŠĖ.

Visos smalavirių pastangos užgriebt svetimą turtą, nuėjo veltui. Visųpirma, jie bandė užgriebt Namą Bendrovės turtą. Teisme, į kurį jie patraukė Namą Bendrovę, teisėjas pasakė, kad turtas visada priklauso didžiūmai, ir jie, kaip mažuma nieko bendro su tuo turtu neturi. Todėl jų skundas likosi visai atmestas, kaip nepamatuos.

Dabar jie turės apmokėti visas teismo lėšas ir advokatų išlaidas, o pinigų nėra. Baisus smugis, nabagams.

Aludėje

Laike revoliucijos aludė Petrograde buvo vieta susirinkimams apkalbėjimui opiausių dienos klausimų.

Jūs įeidavote, užimdavote vietą ir pradėdavot kalbą su bile kuo; nebudavo nieko stebėtino, jeigu ypata, šiandien sėdėjusi su jumi, rytoj tapdavo ministere. Pasirodžius arbatai jūs atsargiai išsiimdavot iš kišenius nuosovą šmotuką cukraus ir aplinkybėms leidžiant, pasiūlydavote šale sėdinčiam, net ir sunkiai apsiginklavusiam kareiviui. Temos kalbai neišsibaigdavo niekuomet, nebent išskiriant atsilankymą pakeleivingo dainiaus, tankiai formos rubuose, idant pralinksinti dainuška. Kai kurie jų budavo tikrai gabus; padavimai apie dainorius, persikėlusius iš aludžių į operą, turėjo rimtą pamatą. Jų programose visiškai nesimatydavo "komercinės stygos"; kepurė niekuomet nekeliavdavo atsilankiusių tarpe, nors ir galima budavo paskatinti, jeigu patikdavo. Kiekvienoje valgykloje ar aludėje galima buvo pastebėti didelius pagarsinimus sekančio turinio: "Mes prašyte prašom savo svečių nežeidinėti savo piliečių siulymu ant arbatos, kurie netikėtai buna patarnautojais"...

Nedideliame burelyj, sėdinčiam aplinkui didelį stalą, kalbos nejučiomis, tarytum vėjo pūtimas, bėgiojo nuo vieno dalyko linkui kito. Nuo arklių priežiūros perėjo prie teisės ir tvarkos klausimų.

"Prasižengimas ir bausmė yra dalykai, kuriuos mes mažiausiai zinome", tarė oficerius.

"Mes beveik visą laiką žengiam pirmyn, mes revoliucionizavome pasaulį daug tukstančių kartų laikotarpyj paskutiniojo šimtmečio ir moksle, ir dailėje, ir pramonėje; bet atgyvenusi, kvaili Salomono įstatymai paliko nelytėtais. Aš zinoma, neturiu omenyje Salomono įstatymus žodis žodin, vien visą mūsų legališką sistemą. Duokim

sau, kiekvienas sveikai protaujantis žmogus tvirtins, kad juo labiau apsišvietusi tauta, juo mažiau randa reikalo įstatymuose; ištikrųjų gi išeina kaip tik atbulai. Jeigu žmoguje atsiranda koks sugedęs sąnarys, —jį išpjauja ir viskas; draugijoje su blogais įstatymais pasielgiama truputį kitaip: juos taiso naujais, ir tokiu budu jų pas mus atsirado tokia daugybė, kad reikalinga yra kreiptis prie septynių teisėjų ir dvidešimts vieno advokato sužinojimui ar teisingas, ar kaltas. Ir kadangi akyvaizdoje tokios daugybės įstatymų negalima buti nekaltu, jie visuomet ir pripažįstami kaltais. Taip įvyksta beveik visuomet, jeigu tik teisėjas arba advokatai sugebi prisirengti ir pasiremti ant to ar kito įstatymo". Pertraukė kalbą minutai-kitai, idant įsipilti arbatos. Kadangi niekas neprieštaravo, tęsė toliau savo kalbą su gilesniu persitikrinimu:

"Su bausme dalykai stovi kitaip: mes baudžiame žmones ne vien už peržengimą įstatymų, bet net ir todėl, kad ačiu nežiniai ir negaliai pastarieji jų nežino. Budas gi mūsų bausmių veda linkui to, kad nė pažinti, nė pildyti įstatymų jie negali! Kalėjimas, arba Sibiras!

"Daugelis žmonių kalba, buk bausmė rimtumu viršija prasižengimą; zinoma, ir aš netvirtinu, kad jisai be pamato".

"Bet kalbamajame dalyke mes jau darome tulą progresą", pertraukė paprastas kareivis.

"Štai mūsų pulke buvo tulas vaikas, nuoširdus ir prieg tam geriausias šovikas. Po pirmų metų jam pavedė kulkasvaidį; puikiai juomi darbavosi. Vaikas malonus, bet su kokia tai rusčia išžiura. Perdaug užmušimų,—tariau jam kartą,—kenkia kaip sielai, taip ir kunui.

"Bet ne tame buvo dalykas; nusiminimą iššaukė kurkas didesnė svarba: jo moteris žaidė su kitu ir, budamas pats pavydaus budo, negalėjo to pakęsti. Tankiai besikeldamas rytais jisai lyg sustingdavo ant krašto savo lovos su batu rankoje; didžiai užsimastęs šnabzdėdavo vienas sau: taip,

aš ją myliu, bet jinai mirs,—ji turi mirti. Delei sutrumpinimo istorijos,—ji mirė; jisai ją užmušė. Tas įvyko laike jo dvisavaitinės vakacijos, kuomet jisai papuoštas Jurgio kryžium susitiko su ja. Iškart atrodė, kad jisai dovanojo. Aš netikėtai sutikau juodu bepusryčiaujant tuloje valgykloje; juodu darė įspudį vienos iš laimingiausių porų; turbūt koks tai juodas debesys pasirodė ant jų horizonto, nes vidurnaktį šovė į ją ir pataikė. Jisai buvo puikus šovikas”.

“Koks žiaurumas”, pastebėjo kas tai. “Ne viskas”, tarė kareivis. “Jeigu tik jūs butumėt žinoję, kaip jisai kankinosi? Teisme paaiškėjo dalykai. Aš buvau vienas iš liudininkų, jo močeką taip-pat, bet ir už jį. Butų buvę labai žingeidu matyti, jeigu tai nebutų buvęs mano draugas; matyti jį potam, kaip jisai drąsiai žiūrėjęs mirčiai į veidą ant karės lauko prieš apsiginklavusį nuo galvos iki kojų priešą, patiko ją tarpe savo piliečių, apsiginklavusiais blizgančios skuros portfeliais, knygomis, popiera...”

“Jisai butų buvęs išsiųstas į Sibirą katorgon, jeigu tas nebutų atsitikę po revoliucijos. Revoliucinis teismas nežino legalios procedūros; ypata jį gynusi nebuvo advokatu, bet vien draugu. Draugas buvo tvirtas ir baigė gynimą šiais žodžiais:

“Priešais jums draugas, kaltinamas užmušime. Ant kiek žmogui lemta būti atsakomingu,—jisai kaltas; vienintėlis priešgynimas yra tame, kad jį kaltinate tik vienoje užmušėjystėje; paskutinėje. Štai jau suvirš dveji metai, kaip jisai, užmušinėjo žmones, ir tai atliko šaltai, ramiai. Žmonės, kuriuos jisai užmušė, individualiai niekame nekalti, nors ir daleidžiu, kad jie kolektyviai, yra pavojingi. Bet mano draugą kaltina ne tais prasižengimais, bet tuomi, kad jisai užmušė moteriškę, neištikimą jam meilėje, kuri suardė gyvenimą, numarino jo kudikį, ir kurią jisai vėliaus užmušė ne ramiai, bet įniršime. Delei užmušinėjimo tukstančio, jam nepažįstamų,

jisai gavo Jurgio kryžių; delei užmušimo žalčio, kuri kadaise buvo moteriškė,—jo moteris,—jisai randasi ščia, naguose teisdarystės. Mano draugas kaltas ir mes nebandysime atitolinti jam teikiamą kaltę, bet aš privalau ir aš to reikalauju, idant apkaltinimo aktas būtų pataisytas sekančiai: kaltinamas užmušime dviejų tukstančių žmonių ir vienos prostitutės”.

Atsistojo teisėjas ir kalba:

“Draugai! Prieš mus nepaprastas nuotikis ir man smagu pastebėti nedalyvavimas mūsų tarpe profesionalių advokatų. Gabus advokatas greitai būtų nutraukęs mūsų mintį psichologiška momento ypatybe, bei neparašytas įstatymais. Delei manęs dalykas kur-kas prasčiau: žmogaus gyvavimas pametė savo brangumą; liudnas faktas. Mes paviliojome šitą žmogų, dabartiniu momentu kaltinamąjį, apgynimui mūsų tėvynės nuo užpuolimo, ir mes turime suprasti, jogei jam reikėjo užmušinėti, bebildant priedermę. Mes jį išlavinome, kamė jisai jau dvejus metus praktikavosi; šiandien neprivalome išmėtinėti už tai, jeigu jam pasitaikė užmušti užsidegimo valandoje. Aš negaliu matyti skirtumo prasižengime tautai iš vienos pusės ir pavienei ypatai iš kitos. Ypatingai tame matau vien tą mažytį skirtumą, kad viename atsitikime kaltinamasai papildė sulyg mūsų leidimo ir užgyrimo, o kitame, tai atliko sauvališkai; abiejuose atvejuose pasielgė blogai. Tvirtinti, kad viename atsitikime pasielgė blogiau, negu kitame, bus visai neologiška. Taip-gi apdovanoti už vieną prasižengimo budą ir bausti už kitą, bus perdidelis žingsnis. Ką tik atliktame mūsų pasitarime buvo pripažinta jogei šitokis ir jam panašus pasielgimai neturi būti užglostomi; idant apsaugoti nuo to draugiją, tula bausmė reikalinga. Bet, sulyg daro dymo vieno iš mūsų draugų, netekimas moteries, giliai kaltinamojo numylėtos, tasai nuostolis, kurios išvengti jam nebuvo galima, jau patsai savaimi esti naturale bausmė; su ja neturime rišti žmonijos”.

“Tame momente”, kalbėjo kareivis, gerdamas suvilgymui gerklės gurkšnį arbatos, “tame momente mano draugas, kaltinamasai, visų smarkumu griuvo ant stalo ir pradėjo verkti, tarytum kudikis; jeigu ne sarmata ir aš bučiau verkęs. Teisėjas tarė:

“Labai ir labai gaila, kad žmogaus gyvybė taip pigi. Musų pareiga sugražinti ją į jos rybas ir padaryti net šventesne. Bet, sulyg teismo nuomonės, to atlikti negalima, jeigu su kaltinamuoju atliksim tą patį prasižengimą, kuriame jisai jau kaltinamas. Ne tame yra budas prievarta guodoti žmogaus gyvybę; reikalinga pagaminti kas tai tokio naujo, kas tai tokio labiau naturališko, negu ‘akis už akį, dantis už dantį’. Todėl, kaltinamasai yra liuosas ir privalo grįšti į savo pulką.’”

Teisėjas turėjo tiesą: musų draugas baisiai kankinosi. Kankinosi tiek, kad jo ranka jau nebuvo jam ištikima, jo veidas tapo rystus, ir koks tai tolumos rukai dengė jo išvaizdą po didžia priešo ugnia. Aš persergėjau jį nekartą buti atsargesniu, nes lengvai galėjo tapti auka savo užsimiršimo.

“Taip ir atsitiko. Mielas vargšas! Jie užmušė jį; nedora užmušti užsimąščiusį žmogų. Mes netekome vieno iš geriausių šovikų. Antrytojaus po laidotuvių koks tai oficerius su šypsna kreipėsi į mane: “Pasakyk, jaunasai, kodėl taip nuleidęs nosį? Ar dar vis apverki žmogžudį?”

“Tasai žodis: ‘žmogžudis’, taip sujudino mane, jog be jokios nuovokos iš pašėlimo, aš jam pasiūnciau tokį antausį, nuo kurio visi dantys pasiliuosavo. Mane, žinoma, suėmė; generolas gailiai palingavo galva ir paleido; jisai, greičiausia, žinojo mano draugą.

Mūsų draugas turi tiesą; mes mažai žinome apie prasižengimą ir bausmę, bet visi turite pripažinti, kad užmušti užsimąščiusį žmogų yra neteisota”.

Tiktai čiarškėjimas mazgojamų stiklinių už pertvaros pertraukė užstojusią tylą. Koks tai senukas, besėdįs kampe palingavo

galvą, tarytum tardamas: panašios istorijos jau nieko neiššaukia manyje, nes kas tai jau seniai sugedo manyje.

Oficerius išsiėmė konvertą su cukrum; visi užsakėm arbatos. Pakeleivingas dainius užtraukė kokią tai gaudžią melodiją.

Vertė P. Krakaitis.

JIS TIESĄ MYLĖJO.

Visur tie budeliai duksta,

Kraujas liejas, plūsta;

Darbo žmonės kenčia, džiūsta,

Už liuosybę žūsta.

Ir čia... daug jau jų sugaudė,

Smaugė ir da smaugia, —

Visaip vargdienius kankina,

Grandiniais rakina.

Daug švietėjų nyksta, žūsta,

Katorgose pūsta;

Bado, šalčio kančioms alpsta,

Už liuosybę vargsta.

Ir senelis ‘Genius Debsas,

Turčiams nusidėjo,

Kad netiesą kojoms mynė,

O tiesą mylėjo;

Kad mylėjo skriaudžiamuosius,

Gynė nuo skriaudikų...

Užtat pūsta šaltam urve,

Ten toli Atlantoj,

Debsas baigia savo dienas

Budelių naguose...

O mes baigkim jojo darbą,

Budami dar “liuosi”.

J. Aceris.

Į KOVĄ, PIRMYN!

Kovos vėliuką iškėlę augštyn,

Eikime, broliai, išvieno pirmyn!

Teišsiblaivo iš miego sapnai

Ir tesugriūva tamsybės namai!

Baisias kankynes, kur pudo visus,

Drąsiai nustumkim į gelmių nasrus!

Laikas į darbą, jau galas sapnams,

Laikas jau stoti į kovą draugams.

Slėgiantis jungas greičiau tepražun’

Broliška meilė tarp mūsų tebun’.

J. V. Jekenta.

SUVILTA ŠIRDIS

Dviejų veiksmų drama.

A. V. Bartulis.

Veikiančios ypatos:

1. Juokutis, miesto gyventojas, 50 m.
2. Petronė, jo žmona, 45 m.
3. Agnė, jų duktė, 18 m.
4. Emilė, jų duktė, 14 m.
5. Bronius, poetas ir sužied. Agnės, 20 m.
6. Leonas Baronaitis, finansierius, 30 m.
7. Rutkus, jo dėdė, dvarininkas, 60 m.
8. Raseinis, Baroničių fabriko vyriausias užveizdas.
9. Tamošius, Baroničio senas tarnas.

VEIKSMAS I.

Namas, kurio visas priekinis šonas į kiemą. Visai prie lango, netoli vartų, gėlių darželis. Viduje kiemo šulinys. Agnė megzdama, tylomis niuniuoja liudną melodiją.

Scena 1.

Agnė ir Emilė.

Emilė: (atbėga šokinėdama, pamačius Agnę). Tu vis liudi... Prasiblaivyk, Agnute. Pati matai kas iš to Broniaus, neturtingas. O betgi iš minties jis tau neišnyksta.

Agnė: Taigi... Lengva tau pasakyti.

Emilė: Man nesunku būtų ir padaryti. Juk ištekėjimas už Leono padarytų tave laiminga... Na, o mums, žinoma, taipgi jau nebutų blogiausia.

Agnė: (karčiai su ironija). Tu dar priskaitoma prie kudikių, Emile. Tau kiekvienas apsirėškimas esti naujiena, esi be patyrimo, bet aš...

Emilė: Kas gi tu?

Agnė: (kaip ir nebutų pertraukus kalbos). Antri metai myliu...

Emilė: (pašiepia). O...

Agnė: Ir štai, ateina valanda, kurioje reikės paminti viskas, kas tik vardan meilės buvo svajota. Pamint meilę pirmąją—sunku... O kaip sunku!

Emilė: O man—kaip niekas!

Agnė: Tavo perdaug drąsus užreiški-

mas. Ir vietoje pasitikėti, kad turtuolis šventai myli vargo mergelę... veikiausia tik ironiškai tyčiojasi. Kas jam tai gali uždrausti? Žinoma, niekas, nes turi tam pilną valią.

Emilė: Nesuprantama man tavo kalba. Myli... o gal nemyli. Na, jei myli,—gerai, mylėk ir tu. Nemyli,—spjovei barzdon ir užbaigta. O rizikuoti vistik reikia.

Agnė: Jeigu tu, Emile, suprastum, kad kas kartą mylėjo, karštai mylėjo, retas, kuris gali antru kartu mylėti, nesijuoktum.

Emilė: Aš kasdien vis naują meilųžį pamylėčiau, jeigu vis turtingesnis už pirmąjį atsirastų. Žinai, juo vyras turtingesnis, tuo gyvenimas geresnis. O jeigu gyvenimas pilnai geras, meilė pati per save atsiranda, rupintis nereikia.

Agnė: Atmink Emile, kad meilė tai ne žaislas. Tai opiausias gyvenimo klausimas, kuris nulemia ar vienos ar kitos pusės likimą. Tavo supratimu, meilė turėtų užsi- degti žaibo greitumu prie kiekvieno minties paliepimo, bet, retas kuris tesidžiaugtų, nes žaibo greitumu ir užgęstų...

Emilė: Na, o tai kas? Jeigu užgęso, skilk išnaujo, degs it smalinis pagalys.

Agnė: Nejučiomis darai klaidą savo gyvenimui. Merginos savo jaunamė amžiuje, kaip galint labiau privalo taupyti meilę. Neturi jos valkioti visur, svaidint višiams, nes pagaliaus pritruks tikros meilės užžavėti sau patinkamą idealą...

Emilė: O tik laikyti užgniauzus lyg tabakierką, sakai.

Agnė: (apgailėstaudama jos). Tiek-to. Tau vargas suprasti visvien...

Emilė: Kokio čia supratimo bereikia? Man gana aiškūs tavo išsisukinėjimai. Kiekvienas jieško vis geresnio gyvenimo, bet tu, kaip tik atbulai. Kas iš tos meilės, jeigu kaulai nuo darbo braška ir nematyti giedresnio rytojaus? Suk ją devyni tą širdį, bile kunui gerai!

Agnė: Jausmingos merginos panašių minčių neturi. Tavo kalba, prilygina tave

prie koketiškių moterų, kurios paprastai esti nelaimingos—apatiškos. Jos myli ant syk tukstančius ir meilę svarais dalina, bet tikro numylėtinio neturi. Jų gyvenimas liudnas—apverktinas. Jos pasirengusios kas kartą laikrodžiui išmušus pamylėti vis naują, vis turtingesnę vyrą. Su siela ir kunu save aukauti vyrui vardan jo turto, reikštų didžiausį nusizeminimą. Aš bevėlyčiau likti vienluomio meiluzio numylėtine ir nors vargas būtų gyventi, bile tik amžina meilė pilnoj skaistumoj žydėtų tarp mūsų.

Emilė: Labai neaišku... Ar tu kalbi juokaudama ar išteisybės?

Agnė: Juokaudama... Ir kokie juokai čia gali but, ypatingai dabar, kuomet gyvenimo likimas ant kryžkelio?!

Emilė: Nesigaili tu mūsų visų...

Agnė: Kaip tai?

Emilė: Iš tavo kalbos matytis, kad netekėsi už Leono, kas mus palieka tais pačiais... (Užsisuka). Pykstu.

Agnė: Tu nori, kad tik tau vienai būtų gera, o su kitais tesizino gamta. Aš nepaisyčiau už Leono ištekėti, jeigu žinočiau, kad veidmainystės nebus. Turtuoliai nuožmūs žmonės, nuo jų reikia saugotis.

Emilė: (eidama). Kada tu į protą ateisi? (Įeina pirkion, Agnė tyliai niunuodama išeina ant gatvės).

Scena 2.

Petronė: (vienoj rankoj neša ragazę su bulvėm, kitoj kibirą su vandeniu). Kad įs galas tas bobas, užsiplepėjau, dar vakarienę suvėluosiu. Na, gal senis užtruks karčiamoje. (Skubina skust bulves. Juokutis įeina truputį girtas).

Scena 3.

Juokutis: (linksmai). Labs vakars, motkele! Kas parėjo, ar pažįsti?

Petronė: Nugį mano vyras.

Juokutis: Tavo vyras... Gerai. O kur buvo tavo vyras?... Ale nereikia, nespėk. Kam čia to, ar neteisybė? Geriau pritinka vakarienė.

Petronė: Na, tik luktelk minutą; matai, kad skubinu.

Juokutis: Dar prieš pareisiant numaniau, kad tu taip kalbėsi. (Apsizvalgo). O kur mano dukraitės, išėjo?... Ale tai niekis, namuose auklėtos, pareis. Tai ar duosi ką-nors vakarienės?

Petronė: Juk aš tau sakiau lietuviškai, idant palauktum. Sėskis, kol vieną pypkį išrukysi, ir vakarienę pagaminsiu.

Juokutis: (sėsdamas). Tiktai vargas man su tavim: laukiau kol užaugai, laukiau, kol pasenai, ir vis galo nesimato. (Nori jai į veidą pabučiuoti). Oi tu bobut, bobut!

Petronė: Ar nesiliausi? Jaunystėje tai motės,—Motiejus buvai, ir tik senatvėje karštingė užklupo.

Juokutis: O ką?... Juk aš visuomet tokasai buvau, o kad nenori,—tesizinau sau... Aš sakau, tesizinau sau. Daugiau aš nė nekyštelsiu savo lupų. (Petronė su kibiru nueina pirkion nematant Juokučiui). Guđui daryk gero, bučiuok ir jo pačią... Tai kaip? (Prie šulinio stovinčiam kibire, prausia rankas). O kad tu surugtum... (Pasvyra). Liaukis!.. Ar tai gražu stumdytis. (Atsisukęs dairosi). Tai ar ji taip greit būtų nubėgusi? Matai, reikalui esant,—boba kaip žebenkštis... Cha... cha... cha... O prie darbo—nepajiegiu, sako. (Išeidamas pirkion). Oi, tos moters, moters!.. Kad jos surugty... Cha, cha, cha!.. (Už valandėlės įeina iš gatvės Agnė, pridurmui Leonas).

Scena 4.

Agnė ir Leonas.

Leonas: (Leonui prašnekus, Agnė kruptelėja). Mieloji, Agnute, aš visur jieškojau, bet niekur surasti, tamstų, negalėjau... Atleisk man.

Agnė: (Prislėgtu balsu). Ką ponas Baronaitis nori pasakyti?

Leonas: Agnute, meilė mus veda prakilnion lygybėn, tarp mudviejų pranyko luomų skirtumas, tamstų akyse nesmi jokiu ponu.

Agnė: Labai neaišku; kaip galint aiškiau.

Leonas: Tarsi stinga tobulumo. Širdis nukamuota, aiškiau kalbėti nebegaliu. Atsi-

grįžkie, Agnute, tavo malonus žvilgsnis pripildys gyvumo audros daužomą krutinę. (Nori apsikabinti).

Agnė: Paleisk, jaunuoli, jeigu jau kalbėti aiškiau nebenori.

Leonas: Agnute, berods tik pora mėnesių praslinko nuo to laiko, kuomet pirmą kartą "Oazos" teatre sutiko mane laimė Agnutę pažinti, ten buvote man prielanki ir teikėtės apvilti man širdį, nors nuo tada niekad nesutikdavau. Pagaliaus ir tamsos tetušis mano paties raštinėje pasakė: "Agnutė bus mano", už tai aš jam padidinau algą ir darbo užveizdos vietą suteikiau.

Agnė: Aš tą pamenu, nes tetušis apie tai kalbėjo. Vienok! mums bendran suolan sėstis, nepritinka. Tamsta išauklėtas puikybėje: įpratęs iškilmes ir vaišes, tamsta pamėgęs vartoti augštos klesos apsiėjimo papročius. Su manim, visai kas kita. Aš darbininkų tėvų duktė, skurdo ir nelaimių išauklėta, nemokėsiu tamistos poniškų jaunųjų piano balsais bei stygų užgavimu kuteinti.

Leonas: Meldžiu man neminėti nebutų reikmenų. Viskas yra galima... Agnutė mane priverčia su visomis aplinkybėmis sutikti.

Agnė: Geisti, idant dėl pasigailėjimo mylėčiau tamstą, reikėtų pažinti odoje Samsono, kuris taip-pat dėl gašlumo leido gražiai Dalilei nukirpti simvolą jo tvirtybės.

Leonas: Jūs taip manot?! (Maloniau). Vistik, Agnute, išgirsit mano meldimą?

Agnė (sau). Juk širdis seniai idealo krutinėj. (Balsiai). Negaliu... Gal but su laiku, bet dabar... surišť amžinų prizadėjimu... O ne, negaliu!

Leonas: (Spausdamas jos ranką). Pasizadėk, Agnute, nes laimė tavęs laukia. Pasizadėk... Antraip, suprasiu, kad myli kitą.

Agnė: (Atstumia jį). Taip, aš myliu kitą, ir tik todėl pasiryžus svarstyklėmis meilės nesverti.

Leonas: (Lyg jį užgautas). Dar žodį

ir nuosprendis tavo ir visos giminės likimui!.. Pasizadėk, Agnute!

Agnė: (Sau). Prisikabino, kad ir atsikratyt sunku. (Balsiai). Negaliu... Pasakytiu atvirai: Netinka man, tamstos maldavimas, nes buvo blogo esi. Kas man iš to turto, kuriuomi džiaugtis tegalėsiu tik trumpai? Ir po laiku nuskriausta, paniekinta vėl grįšiu šion bakuzėn... O ne, geriau liksiu joje.

Leonas: Taip negalima. Žinok, Agnute, kad kalba finansistas! Atėjau ne tuo tikslu, kad priėmus panieką, bet kad išsaukus pasitikėjimą tavo širdžiai.

Agnė: Netinka tavo budas. Tu esi piktas, nedoras. Gražiais saldieuviavimais apvilsi,—o kas paskui? Nuskriausta, paniekintą išguisi, paliepsi apleisti tavo namus, nes nereikalinga tuomet, kada taip vadinamas, karštai laukiamas "tikslas" atsiektas bus. (Su ironija). Jūs, ponai, pamatę dar nesuteptą mergelę, stengiatės kaip voras muselę įtraukti į savo tinklus, o jau paskui?...

Leonas: Kam tuo skrajojančių driėžu baugintis, kuris jau seniai išnykęs nuo žemės paviršiaus? Kad aš blogas atrodau, tai vien tik todėl... Tik tamsta, Agnute, suprasti gali.

Agnė: Nesuprantu, net ir suprasti nenaudinga... Vienok per ilgai užtrukau, o tiek reikalų turiu; lekcijos visai nedarytos. Atsiprašau. (Eina). Gal kuomet nors...

Juokutis: (Iš pirkios girdėtis dainuoja).

Kirtęs mėšos, kirtau barščiu,
Kad juos galas, tai iš karščio.

O tiems barščiams druskos stinga...

(Tarpduryj susiduria su Agnė).
(Toliau bus).

Viename laikraštyj radau parašyta: "bukas protas". Man tuo dinkt į galvą,—koks mano protas? Vieną-dvi minutes pagalvojau ir klausimas išrištas: Nė bukas, nė smailas, tik nedagalastas.

Sveikatos Skyrius

VAIKŲ TUBERKULOSIS ARBA DŽIOVA.

Rašo Dr. A. J. Karalius.

Vaikų tuberkulosis (džiova) yra labai svarbi liga visais žvilgsniais. Daug daugiau vaikų serga džiova, negu kad paprastai yra manoma. Milionai jaunuolių užsikrečia tuberkulozu, bet nemiršta tuojaus, nes jaunas kunas, jei užtektinai stipras, pajiegia ligos perus laikinai palaikyti nelaisvėj arba net visai sunaikinti. Didesnė dalis vaikų užsikrečia džiova ir nešioja savo kune džiovos bakterijas iki pasitaiko joms gera proga daugintis, veisties—iki jau suaugęs vyras apserga džiova. Yra daug priežasčių manyti, kad džiovos apsireiškimas pas suaugusį žmogų reiškia atsinaujinimą užsikrėtimo džiova būnant vaiku. Džiova retai serga seni žmonės, dažniausia jauni—nuo 20 iki 35 metų. Esant vaikų džiovos perai patenka į kuną ir jame kur-nors apsigyvena, leiskim sau plaučiuose, bet neturi jėgų tuojaus veikti. Vaikas auga ir jokių džiovos ženklų neturi. Už keliolikos metų nelaisvėje esanti džiovos perai gauna progą pasiliuosuoti; pradeda daugintis, ir ant galo žmogus apserga džiova.

Labai dažnai stipras vaiko kunas visai sunaikina džiovos perus, ir tada, žinoma, jo gyvenimas dėl viršminėtų priežasčių yra labiau užtikrintas. Nes tada jis nešioja savo kune džiovos perų, kurie prie pirmos progos galėtų padaryti pavojų jo gyvybei.

Ką tik gimęs kūdikis visada yra liuosas nuo džiovos. Kūdikių džiova (iki dviejų metų) apsireiškia staiga ir greitai pasibaigia; kūdikiai greitai miršta—neretai ir gydytojas nežino, kad turi reikalą su džiova. Vaikai nuo 3 iki 14 metų retai miršta nuo džiovos; daugiausia mirčių džiova pagamina nuo 15 iki 35 metų. Nereikia užmiršt, kad vaikai iki 3 metų amžiaus džiova pagavę, tuojaus miršta. Maži vaikai greitai

užsikrečia džiova nuo su jais susiduriančių žmonių. Ypatingai tas tiesa, kas dėl sirgusių kokliušu arba plaučių ligomis.

Kadangi džiova mūsų gadynėj labai prasiplatinus, tai kiekvieną vaiką, kuris išrodo išblyškusių, mažai valgo, yra kudas, naktį prakaituoja, kurio apie kaklą galima užčiuopti pasiputusias galias,—tokį vaiką drąsiai galima skaityti turinčiu džiova.

Toks vaikas reikalauja labai geros priežiūros ir tinkamo gydymo. Vaiko sveikata, vyro ir tėvo sveikata labai daug priklauso nuo to. Čia nekalbėsiu apie džiovos gydymą, tik noriu atkreipti motinų dėmesį į tai, kad vaikų džiova yra ir turi būti svarbiausia auklėjimo problema sveikatos žvilgsniu.

Moksliniai tyrinėjimai aiškiai parodė, kad **stipras, sveikas kunas** yra geriausių sargu nuo džiovos. Daug didesnė pusė žmonių užsikrečia džiova, bet ne visus džiova į kapus nuvaro. Skurdas, prastas maistas, stoka tyro oro vaikams—štai geriausia dirva džiovos perams.

Labai tankiai darbininkų vaikai užsikrečia džiova ir vyrais-merginomis tapę. Iš visko, kas pasakyta, galima štai ką išvesti:

Viena, darbininkų tėvai privalo visuomet atsiminti, kad jų vaikai dažnai susiduria su džiovos perais ir jais užsikrečia; ir kad suaugę gali lengvai tapti šitos ligos aukomis.

2 Antra, delto darbininkai turi ir privalo reikalauti žmoniško pragyvenimo—gero pragyvenimo—savo šeimynai. Atminkite, kad klinikos, sanatorijos ar daktarai, nors jų daug aisia būtų, negali prašalinti tų pasekmių, tų nelaimių, kurios laukia džiova užsikrėtusiųjų jūsų vaikų. Neužsiganėdinkite medikale pagelba, bet reikalaukite tinkamo pragyvenimo. Ir neužmirškite visuomet su sąžiningu gydytoju pasitarti. Jei gydytojas jums duoda tiktai receptą, tai žinokite, kad jis arba nežino arba nenori sakyti kas darosi jūsų vaiko kune.

K O R E S P O N D E N C I J O S

EASTON, PA.

Čionais ištiko didelė nelaimė, nes lietuvių progresyvė visuomenė neteko vieno savo veiklaus ir mylimiausio nario, butent Justinos Stankienės-Drazdauskiutės, kuri mirė 1 d. vasario nuo plaučių uždegimo. Sirgo viso labo tik tai 7 dienas. A. a. Justina buvo jauna moteris, vos tik tai 27 metų amžiaus. Prigulėjo prie LKS. 42 kp., LMPS. 14 kp. ir prie Choro. Taipgi buvo narė United Textile Workers unijos. Buvo tai linksmo budo moteris, veikdavo visur. Kur tik pasisukdavo, tuojaus tarpe draugų pasidarydavo sujudimas, gyvumas, visoki juokai. Tankiai budavo girdėti draugų pastabos: Stankienė tą padarė gerai, Stankienė tą padarė negerai ir tt.

Velionė pastaruoju laiku buvo didelė rėmėja L. K. S., bet LMPS. ir jo organą statydavo pirmoj vietoj. Taipgi mylėdavo skaityt geras moksliskas knygas, o atliekamam laiku skaitydavo angliškas apysakas; tas jai pagelbėjo išmokyti anglų kalbą. A. a. Justina buvo laisva nuo visokių tikėjimo prietarų. Kada vienos lietuvių Romos agentas sužinojo, kad ji jau mirs, tuojaus nubėgo su savo sakramentais į ligonbutį, manydamas, kad jau čia pasigaus ant meškerės mirštančią žuvukę, bet apsiriko; išpradzių a. a. Justina nesuprato, ko tas žmogus nuo jos nori, bet kaip tik tai patyrė, kad čia kunigas,—surinkus paskutines jėgas sušuko: “traukis juodvar-

Justina Stankienė.

ni į šalį ir nevalgink manęs, kuomet aš su mirčia kovojau”. Kunigėlis tuojaus apšėjo ligonbutį. Vėliaus patyriau, kad per tris dienas vyrukas nervavosi.

Laidotuvėse dalyvavo minima žmonių, susidedanti iš velionės giminių, draugų, kaimynų ir šiaip pažįstamų, nuo kurių buvo suaukauta daug vainikų iš gyvų gėlių. Drg. F. Laurinaitis iš New Yorko pasakė prakalbą prie velionės karsto. Dalyvavo ir policijos viršininkas su dviem policmonais ir detektyvais, matomai buvo prisijūsti Romos agento, bet kad prie nieko negalėjo prikišti, tai nosis nunėrę nusiukino savo keliais.

A. a. Justina iš Lietuvos paėjo Kauno gub., Telšių pav., Navarėnų miestelio. Paliko motiną ir brolių Antaną Lietuvoj. Amerikoj išgyveno 11 metų. Vėdu išgyveno 9 metus. Paliko nuliudusį vyrą V. J. Stankų su kuriuo labai gražiai sugyveno ir seserį Stanislavą ir daug čionai gyvenančių giminių. Prieš mirtį a. a. Justina prašė savo vyro, kuris prie jos stovėjo per kelias naktis, kad jis jos vardu paaukautų nors penkė “Moterų Balso” fondui ir šelptų jos suvargusią motiną Lietuvoj. Tą vyras mielai sutiko padaryti.

Lai buna tau, Justina, lengva šios šalies žemelė, o tavo darbai palikti tarpe mūsų, bus ilgai atmintyje. Strapalingis.

CLIFFSIDE, N. J.

Nors LMPS. 68 kp. dar jaunutė, vos antrus metus gyvuoja, bet gana gerai sekasi. Laiko kas mėnuo susirinkimus, parengė porą balių, kas labai pasisekė,—liko keletas dolerių pelno.

Užėjus dabar reakcijos laikams, mūsų sesutės pradėjo biskį svyruoti, kas parodo, kad reikėjo kitą valdybą rinkti. Taip nereikia nusigąsti. Toks svyravimas galima prilyginti prie medžių svyravimo, kada vėjas papučia. Mielos sesutės, bukite tvirtos, nepasiduokite šitam reakcijos vėjui, laikykitės mūsų darbininkų eilėse, nes jūs esate reikalingos netik šeimyniškame gyvenime, bet ir dirbtuvėse, streikuose, pasilinksminiuose ir kitur. Be jūsų yra apmiręs veikimas; jūs esate gamtos papuošalas. Kaip kvietikai puošia pievas laukuose, taip jūs puošiate mūsų vargingą gyvenimą.

Man teko atsilankyti vienoj šeimynoj. Vyras mažai uždirba, tris mažos dukrelės negali pragyvent. Motina, palikusi jas "dievo apveizdai" eina dirbti; parėjusi pietų, kol viską sutvarko, belieka tik 10 minutų pavalgyti. Milionieriai ant vieno kudikio samdo tris-keturis auklėtojus, o pas mus vienas dievas juos teprižiuri! Kaip galima sulaukti ką-nors gero iš tokio gyvenimo.

Užtat brangios sesutės, dar sykį sakau, kad stokit mūsų eilėse, lai mes pavargsim savo gyvenime nieko nesulaukę, bet užtat, gal mūsų vaikučiai geriaus pagyvens.

M. Cliffsidietis.

NANTICOKE, PA.

Rodos da nė sykį nebuvo rašyta "Moterų Balse" apie mūsų kuopos veikimą. Nors ir nedaug ką nuveikėm ikišiol, bet aš manau, kad ir mes neatsiliksim nuo kitų kuopų.

Geguz. 25 d. 1919 m. buvo surengtas dėžučių balius, nuo kurio pelno liko \$44.75. "Moterų Balsui" pasiuntėm aukų \$25.00. Parduota literatūros už \$10.00. Surengtas maskaradų balius lapkr. 15 d. 1919. Publikos buvo daug, visi buvo užganėdinti. Pel-

no liko pusėtinai. Aukavom \$10.00 Apsigyrimo Fondui ir Margaret Sanger \$5.00. (Keista, kad kuopa aukavo \$5.00 Margaret Sanger. Juk ji aukų nereikalauja, ji pasidaro sau pragyvenimą. Kam-gi mėtyt pinigų bereikalo?—Red.)

LMPS. 63 kp. viršininkės 1920 met.: Org. Ev. Perlukė, 201 Mosier St.; Prot. sekr. M. Razanskienė, 418 Front St.; Fin. sekr. Ev. Perlukė, 201 Mosier St.; Išd. O. Martuzienė, 334 Perry St. Ev. Perlukė.

LOS ANGELES, CAL.

LMPS. 66 kp. 10 d. sausio surengė balių su mažu programu. Programo išpildyme dalyvavo ir jauna, tik 12 metų, mergaitė šokikė, V. Rimkiutė, kuri yra pusėtinai gerai prasilavinusi. Pagirtini tėvai, kad supranta dailą ir leidžia lavintis vaikus iš pat mažens. Reikia laukti geros šokėjos-dailininkės iš V. Rimkiutės. Apgailėtina tik, kad mūsų publika neapkainuoja ir nesupranta šokių dailės, todėl aš netikiu, kad ji puoš lietuvių sceną savo išsilavinimu.

Pelno nuo baliaus liko \$16.52.

Sausio 24 d. mūsų progresistės turėjo seniai rengiamą rankų darbo parodą. Balsavimo tvarka buvo pavyzdinga, jokių nesusipratimų tarpe moterų neįvyko. Dovanos už rankų darbą apturėjo šios draugės: A. Lingienė—pirmą dovaną, N. Dumšienė II dovaną, C. Šilienė—III dovaną. Viso moterų su išdirbiniais dalyvavo 14. Drėgė Bakerienė paaukavo rankų darbo kepurę pardavimui kuopos naudai; už kepurę gauta \$3.00. Burbienė aukavo staltiesę,—parduota už \$5.00.

Pelno nuo baliaus liko \$38.75, įskaitant ir aukautus daiktus.

Dovanos už rankų darbą buvo skirtos dvi: viena buvo iš kuopos izdo, o antrą aukavo drėgė A. Lingienė. Minėta paroda buvo pirmutinė Los Angeles istorijoje.

Californijos Palma.

KENOSHA, WIS.

Apie metai laiko atgal susitvėrė čia

LMPS. 72 kuopa. Nuo pat jos susitvėrimo nebuvo nė vienos inteligentiškos draugės. Visos narės čion randasi vien tik paprastos darbininkės, bet stebėties reikia, kaip jos puikiai veikia. Narių yra neperdaugiausia, bet visos dirba su energija ir pasišventimu. Neminėsiu čia, kiek buvo parengta piknikų, vakarų ar prakalbų, nes jau buvo patalpinta kituose laikraščiuose, tik paminėsiu, kad toji kuopa nupirko 2 "Laisvės" Bendrovės šėrus ir paaukavo \$10.00 kalinių sušėlpimui.

Gruodžio 20 d. buvo surengtas pasi-
linksminimo vakaras su programu ir su skrajojančia pašta. Pelnas to vakaro buvo iškalno skirtas IX Rajono naudai. Vakaras pavyko; publikos atsilankė nemažai, pelno liko \$22.68. Pinigai pasiūsta į rajono išdą.
N. Mickevičienė.

COLLINSVILLE, ILL.

Mūsų mieste lietuvių randasi keletas šimtų, bet šiuom laiku veikimas jų tarpe visai apsistojo. Prasidėjus reakcijai ir areštavimams kituose miestuose, mūsų miesto darbininkus dar nepasiekė, bet veikimo dvasią nemažai nuslopino. LMPS. 51 kp. gyvuoja neblogiausia; aukauja kiek išgalėdama darbininkų reikalams, bet skaičius narių nedidėja.

Draugės Collinsvillietės! Rašykitės prie LMPS. 51 kp., meskit savo skirtingus kelius ir eikim tiesiuoju keliu, kuris nuves mus prie ateities laimės. S. Suvalkietė.

RUMFORD, ME.

LMPS. 65 kp. surengė maskaradų balių 25 d. gruodžio 1919 m. Balius pavyko gerai; publikos buvo gana daug; kuopa liko pelno \$60.00. Reikia priminti, kad kairiurus laimėjimus aukavo pačios narės savo rankų išdirbinius.

LMPS. 65 kp. gerai gyvuoja; turi darbščių narių ir kiekvienam susirinkime vis įsirašo naujų narių. Kuopa paaukavo \$20.00 "M. Balsui". Mūsų kuopa eina tikruoju darbininkišku keliu ir pritaria kairiemsiems.

Gerai žinoma.

Šeiminkių Skyrius

BLYNAI IŠ DUONOS.

Labai gardūs ir greitai padaromi (geriausia tinka pusryčiams) blynai iš duonos.

Paimk baltą, nelabai šviežią duoną, supjaustyk gražiom, lygiom riekutėm tiek, kiek reikalinga tam sykiui pavalgyt. Pamirkyk saldžiame piene, paskui pamirkyk išplaktame kiaušinyj taip, kad ant abiejų pusių būtų kiaušinio ir kepk ant skaurados, įdėjusi šmotuką sviesto. Kada gražiai paruduoja ant abiejų pusių, dėk į torielką, apibarstyk cukrum ir valgyk.

Šitą reikia daryt greit. Nereikia laikyt duoną ilgai įmerkus piene, nes ji ištižs. Įmerk greitai į pieną, paskui į kiaušinį ir dėk ant karštos skaurados, tada riekutės lieka čielos ir gražiai apkepa. Į kiaušinį dėk biskutį druskos.

BULVIŲ BLYNAI.

Nulupk ir sutarkuok bulvių tiek, kiek nori blynų turėti. Dėk druskos sulyg skonio. Išmaišyk, ir išstarpinus taukų ant skaurados arba puode, dėk tas tarkuotas bulves šaukštu į verdančius taukus. Taukų turi but daug, kad blynai galėtų plaukiot skauradoj, nės kitaip svils prie skaurados. Bulvių nereikia košt, nei miltų dėt,—sutar-kavus ir kept. Miltai padaro blynus sunkiais. Šitaip iškepti jie yra lengvi ir gardūs. Galima valgyt pusryčiams po mėsos arba ir su mėsa.

Norint patirt sviesto gerumą, reikia paimt biskutį abejotinos vertės sviesto, iš-tirpyti ir pamirkius į jį storo siulo ar virvutės galą, padėt kol atšals. Paskui uždegt tą virvutę taip, kaip žvakę ir vėl užgesint. Jei bus dirbtinas sviestas. kvepės, kaip užgesinta žvakė, o jei tikras sviestas,—kvepės kaip sviestas.

Juokų Kampelis

MOKYKLOJE.

Parapijinėse mokyklose, kaip žinoma, viskas eina tvarkingai, seniai nustatytais vėžėmis. Vienoje jų mokiniai buvo puikiai išlavinti. Klausimai diena iš dienos buvo statomi kiekvienam paeilui.

Klausia pirmo: Kas tave sutvėrė?

Atsako: Ponas Dievas.

Kl. antro: Kas buvo pirmas žmogus?

Atsako: Adomas.

Klausia trečio: Kas tai yra dirnavonė?

Atsako: Padrutinimas vienos šventos.

Klausia ketvirto, penkto ir taip toliau iki paskutiniui.

Vieną dieną pirmiausiai sėdintis neat-silankė. Mok. pradeda katekizmo lekciją.

—Kas tave sutvėrė?

—Adomas.

Mok. truputį pasausta, bet vėl klausia:

—Turi klaidą. Kas tave sutvėrė?

—Na, ne, aš neklystu. Adomas mane sutvėrė. To vaiko, ką Dievas, šiandien nėra,—teisinosi verkšlendamas mokinys, rodydamas į tuščią vietą.

VALGYKLOJE.

Mandagus ponas tarė savo patarnau-tojui:

—Labai gaila, bet aš tos sriubos val-gyti negaliu.

Patarnautojas atnešė kitą bliudą.

—Labai ir labai gaila, bet aš tos sriu-bos valgyti negaliu.

Patarnautojas trauko pečiais. Atnešė trečią bliudą sriubos.

Mandagus ponas išreiškė norą pamaty-ti užveidą.

Ką tamsta norėsi?—klausia svečio pa-starasai.

—Labai ir labai gaila, bet aš tos sriu-bos valgyti negaliu.

—Kodel?

—Neturiu šaukšto!

Pazastaitė.

SENSTI IR BRĘSTI.

Keletą metų atgal, buvau įsiklepojus į vaikiną, kuris mane dušele vadydavo. Bet kad jam dievai primokėtų dangišką kara-lystę, jis “užsidedė” ir kaip smala prilipo prie kitos. Aš gailėjausi ir net kelis apsi-verkiau nustojus tokios “šventenybės”, bet kiek tada gailėjausi, kad jis mane nevedė, tiek dabar džiaugiuosi, nes man nereikia vilkti tą sunkią naštą, kurią jis ant savo moteries uždėjo.

Kunigas skaito laikraštį: “Komunistų suvaziavimas, kuris įvyko Maskvoje 2-6 dd. kovo, 1919, sutvėrė Trečią Internacionalą ir nutarė dėti visas pastangas dėl sutvėri-mo viso pasaulio sovietinės federacijos”. Kunigas perskaitęs sušuko: O Jėzus, Ma-rija, šventas Jurgi, ricieriau, nusileisk ant žemės ir gink mus. Kapitalistas šaukia: Klebone, siųsk mane į dangų, siųsk, siųsk!

Už ką gi jūs tą bėdiną kromelninką K. Liutkų tarkuojat visokiomis pasmerkimo rezoliucijom ir visukuo? Kam gi dirbt vel-tui darbą, juk jis jūsų raštų vistiek nesu-pranta. O jeigu suprasti nori, tai turi siųst Grigaičiui, kad tas paaiškintų. Aš tą tikrai žinau, nes jis kada-tai man sakė, kad P. Grigaitis išverčia į lietuvių kalbą Staliorai-čio straipsnius (iš “Kovos”), tai tik tada jis juos supranta.

Barbė parėjus iš bažnyčios, sudegino burdingierių laikraščius, kurių vienas skai-tė “Keleivį”, o kitas “Darbininką”. Išvijo juos iš savo namų ir atsiklaupus prieš dui-kėtą irusių subjauriotą Kristaus paveiks-lą su ašaromis šaukė: Dieve, dieve, paimk mano biedną dušią į savo rankas, kad ne-pakliūtų raudonamjam šėtonui. Mat, kuni-gėlis sakė, kad raudonasis pavojus apgula pasaulį ir kas pirm apgulimo numirs, tas bus da laimingas. O biedna Barbė suprato, kad raudonas šėtonas užslenka ant pasau-lio.

K. S. L.

Liet. Moterų Progr. Susivienijimo Reikalai

LMPS. I RAJONO KONFERENCIJOS PROTOKOLAS 8.

Konferencija įvyko 21 d. gruodžio, 1919, 4 N. Bridge St., Paterson, N. J.

Rajono organizatorei M. Baltuškienei į konferenciją nepribuvus, konferenciją atidarė prot. sekr. A. Šalčiuvienė 1:30 val. po pietų. Mandatų peržiūrėjimui likosi paskirta šios dd.: A. Buziutė ir J. Kuginienė. Peržiūrėjus mandatus, sekė delegačių vardasaukis. Delegačių pribuvo nuo sekamų kuopų: nuo 1 kp., Brooklyn, N. Y. M. Undžienė, K. Rugienienė ir P. Narbutaitienė; M. Hermanienė, O. Šaltienė ir A. Saveikiutė nepribuvo; nuo 4 kp. Elizabeth, N. J.: J. Bistracijienė, A. Lukoševičienė ir B. Bočkiutė; nuo 10 kp. Newark, N. J.: O. Kutavičienė; nuo 38 kp. Paterson, N. J.: M. Bondzinskaitė, M. Griciunienė ir A. Dulkienė; nuo 64 kp. Great Neck, N. Y.: J. B. Kuginienė. Delegačių viso pribuvo 12 ir 2 rajono komiteto narės. Konferencijoje buvo ir keletas pašalinių draugų.

Konferencijos pirmininke išrinkta d. M. Undžienė.

Protokolas perskaitytas ir priimtas be pataisymo.

Nutarta suteikt rajono komiteto nariams sprendžiamą balsą; pašalinėms draugėms nutarta suteikt patariamą balsą. Vėliau sekė rajono komiteto raportai.

Skaitytas raportas rajono org. M. Baltuškieneš. Apsvarsčius, nutarta rajono organizatorei duot viešas papeikimas už jos netvarkų darbą ir už bandymą apkaltint rajono sekretorę delei savo pasiteisinimo. Viešo papeikimo parašymui išrinkta komisija iš šių draugų: M. Undžienė, J. Bistracijienė ir M. Griciunienė. Raportas priimtas.

Rajono sekr. pranešė, kad rajono org. M. B. neapsižiūrėjus šaukė konferenciją ant 14 d. gruodžio; tą dieną konferencija jokiū būdu negalėjo įvykti. Priežastis buvo tame, kad I Rajono valdyba nebuvo išrinkta, o

nauja valdyba turėjo užimti vietą nuo šios konferencijos. Antra, tai "Laisvės" koncertas buvo tą dieną. Tokiu būdu priversta buvo perkelt konferencijos dieną į 21 d. gruodžio. Pranešė, kad į LMPS. I Rajono valdybą yra išrinkta šios dd.: Org. A. Juozaitienė, prot. sekr. A. K. Kraucevičienė, fin. sekr. B. Bočkiutė, izd. A. Buziutė. Pranešė taip-gi, kad paraginus kuopas, kad prisųstų delegates į šią konferenciją, prisiuntė šios kuopos: 1, 4, 10, 38, 64, o 45 kp. delegačių nepriiuntė. Rajono sekr. raportas priimtas.

Iždininkė pranešė, kiek turto randasi rajono izde. Iždininkės raportas priimta.

Toliau seka komisijų raportai. Teatro komisija pranešė, kad svetainės nebuvo galima gauti ikišiol ir nesurado tinkamo veikalo. Teatro komisijai patarta statyt veiklą "Du Broliai". Nutarta pagamint vadovėlį, kaip vest lavinimosi vakarėlius. Tam darbu atlikti išrinkta komisija iš šių dd. A. Juozaitienė, A. Buziutė ir M. Bondzinskiutė.

Nutarta vasaros sulaukus surengt išvažiavimą rajono naudai. Išvažiavimas turės įvykti Paterson, N. J. Surengimo darbas pavesta atlikti 38 kuopai.

Nutarta, kad rajono sekr. išsiuntinėtų kuopų referendumui svarbesnius nutarimus.

Nutarta, kad rajono organizatorė sutvarkytų kuopas, kurios silpniau gyvuoja.

Nutarta duot atspauzdint 400 nominacijos blankų. Rajono sekretorė tuomi turės pasirupinti.

Nutarta šį sezoną surengti eilę paskaitų. Surengimo darbas pavesta rajono komitetui.

Nutarta duot įnešimas Susivienijimo referendumui, kad butų išbraukta iš LMPS. konstitucijos Straipsnis V, paragrafas 15, kviečiantis prisidėt prie LSS.

Nutarta, kad I Raj. viršininkų balsavi-

mo blankas peržiūrėtų ta kuopa, kurioj randasi rajono sekretorė.

Nutarta duot atspauzdint tam tikras blankas rinkimui aukų del Škotijos moterų. Blankas nutarta spauzdint ant rašomos mašinėlės. Darbą apsiėmė atlikt E. Ješkevičiūtė. Blankų ir aukų prižiūrėjimui išrinkta komisija, į kurią įėjo: E. Ješkevičiūtė, M. Undžienė ir A. Juozaitienė.

Nutarta paaukauti \$10.00 į Agitacijos fondą.

Sekanti konferencija nutarta laikyt Bayonne, N. J. Konferencija užsidarė 5 val. vakare.

Pirm. M. Undžienė,
Sokr. O. Šalčiuvienė.

REZOLIUCIJOS

išneštos LMPS. II Rajono konferencijoj, laikytoj 21 d. Gruodžio, 1919.

Kadangi mūsų draugiškos organizacijos LSS. X suvažiavimas beveik vienbalsiai nutarė prisidėti prie A. K. P.;

Kadangi LSS. kuopos su džiaugsmu priėmė tą tarimą, priimdamos raportus savo delegatų iš suvažiavimo (išskyrus keletą pavienių narių, kurie nesutiko su LSS. suvažiavimo tarimais ir kuopų nuosprendžiu, ir apleido LSS.);

Kadangi dabar tie pabėgėliai susijungė su tokiais pat pabėgėliais, kurie jau seniai buvo pasitraukę iš LSS., ir sumynę jos seniai užgirtą taktiką. Dabar tie visi pabėgėliai susidarę kuopą, netik savinasi LSS. vardą, bet dar kėsinasi ir ant jos turto, skundžia šalies teisminėm įstaigom pravardžiuodami anarchistais, kad tuo budu lengviau galėtų atsiekti savo niekšiškus užnaimus;

Kadangi tie pabėgėliai jau taip toli nuėjo, kad net kėsinasi užgriebti turtą grynai kulturiškos organizacijos L. D. L. D., kuri nieko bendra neturi netik su anarchizmu, bet nei su kitom organizacijom, bet neatsizvelgiant į tai, vienas pabėgėlis K. Liutkus, buvęs minimos organizacijos izdininku, nesigėdina užreikšti kad: "ne-

duos nė cento", ir šaukiasi pagalbos jam panašių žmonių. Tuomi jie nuskriaudžia draugiją su keleis tukstančiais narių, kurie sumokėjo savo sunkiai uždirbtus centus tik todėl, kad gavus lašelį apšvietos. Liutkus gi, pritariant grobikams, užgrobė netik turtą minėtos draugijos, bet ir dvasinį peną — apšvietą.

Kadangi moters visuomet buvo ir yra žydiniu teisybės, doros ir taikos, tad mes LMPS. II Rajono V konferencija, sekdamos tas moteries užduotis, **pasibjaurime** grobikais svetimo turto ir grieštai **pasmerkiamo** tokius darbus grobikų ir reikalaujame, kad atitrauktų savo nešvarias rankas nuo svetimo turto.

Mes kviečiame LMPS., kaip pildančias įstaigas, taip ir pavienes nares stoti į aktyvų veikimą, kad apgynus darbinikiškas organizacijas nuo užpuolikų.

Rezoliucija II.

Kadangi LMPS. yra moterų darbinikių organizacija, kuri kovoja už visuomeninę, ekonominę ir darbininkų klesos lygybę, ir vedą moteris prie klesinio susipratimo ir abelnos apšvietos.

Kadangi visi klesiniai susipratę darbininkai, pripažįstanti reikalą neatlaidžios kovos su kapitalistų klesa susijungė į III Internacionalą, įsteigtą Maskvoje;—

Todel LMPS. II Rajono 5 konferencija, laikyta 21 d. gruodžio, 1919, išreiškia karščiausius linkėjimus III Internacionalui, tvirtai stovėti užimtoje pozicijoje ir sykiu ragina LMPS. nares ir pildančias įstaigas eiti III Internacionalo rodomais keliais.

Rezoliucija III.

Kadangi LMPS. susideda iš darbinikių moterų, gyvenančių kapitalistinėje sistemoje, kurioje kiekvienas darbo žmogus, taip lygiai ir moteris, yra išnaudojama kapitalistų klesos, ir

Kadangi LMPS. yra aiškiai pasibriežusi sau už tikslą skleisti klesinį susipratimą tarpe lietuvių darbinikių, lavinti jas

darbininkiškoje dvasioje;

Kadangi mūsų LMPS. narių tarpe jau pradeda rasti ir tokių moterų, kurios savo veikime pastaruoju laiku jau rodo savo prielankumą kapitalistų klesai, perstatydamos save ir visą LMPS. organizaciją, kaipo patriotišką draugiją,—

Todel LMPS. II Rajono 5 konferencija, laikyta 21 d. gruodžio, 1919, griežtai pamerkia tokį elgimąsi mūsų kai-kurių veikėjų ir pataria visom LMPS. kuopom pilnai laikytis LMPS. pasibriežto tikslo—nekviešti susikompromitavusių bei priešingų darbo klesos reikalams kalbėtojų kalbėti, bet pačiom narėm kuodaugiausia lavintis, kad suprasti savo reikalus, kaipo moters ir kaipo darbininkės.

Rezoliucija IV.

Apkalbėje dabartinį "Moterų Balso" turinį, užgiriam jį, kaipo laikraštį, kuris yra vedamas tikroje darbininkiškoje dvasioje ir pilnai pasitenkiname "M. B." vedėja, linkėdamos, kad ir toliau būtų vedamas panašioje dvasioje.

MINERSVILLE, PA.

LMPS. 36 kp. veikimas 1919 m.

Kuopa laikė ekstra susirinkimų 9; parengė 3 balius, surengė 3 prakalbas, vieną perstatymą, kurį perstatė Mahanoy City, ir St. Clair, Pa. Įplaukų kuopa turėjo \$838.76; išlaidų \$684.22. Nesakysiu kiek izde randasi pinigų, nes smalaviriai gali pareikalauti, kad jiems atiduotume.

LMPS. 36 kp. šiais metais rengiasi taip-pat prie veikimo, kiek aplinkybės jai daleis.

M. J. Ramanauskienė.

LMPS. VI Rajono veikimas 1919 m.

VI Rajonas turi 7 kuopas. Kuopos nors narėm neskaitlingos, bet veikia pagal savo išgalę. Surengė du maršrutu d. J. Jukeliui ir Puišutei, parengė 1 išvažiavimą, kuris gerai pavyko; laikė 2 konferencijas, išleido brošiuraitę "Žodis į Moteris", kuri lėšavo kelis desėtkus dolerių.

Šis rajonas gyvuoja tamsiausioj dalyj Pensylvanijos valstijos, nes čia nėra kitokių išdirbysčių, kaip tik mainos, smuklės ir mulkinycios. Čia suvažiavę darbininkai tik pats per save prasilavinę, delto nėra nei agitatorių, ir sunku ką naudingo nuveikti. Yra ir tokių, kurie sakosi esą mokyti ir viską žiną, bet moterų veikimui priešingi. Delto kuopos neskaitlingos. Bet mes, moters, neturėtume paisyti karčiaminių mokytojų ir veikt savo darbą, nepaisant nieko. Taigi kviečiu visas drauges prie darbo, o pasekmės bus geros.

LMPS. VI Raj. organizatorė,
M. J. Ramanauskienė.

RAPORTAS IŠ LMPS. 23 KUOPOS VEIKIMO PER 1919 METUS.

Susirinkimų per metus laikyta 12 reguliarių ir vienas ekstra. 1918 m. pabaigoj narių buvo 20. Per 1919 metus narių į kuopą įstojo 17, išstojo 5, į kitą kuopą persikėlė 1 narė. Taigi gale 1919 metų kuopoj randasi pilnai užsimokėjusių narių 31.

Per visus metus kuopa turėjo įplaukų \$595.85, išlaidų \$558.89. Galė 1919 m. izde buvo \$36.96. Turiu pažymėti, kad nuo įvairių parengimų kuopa turėjo nemažai įplaukų,—\$109.85; už literaturą įplaukė \$52.02.

Kuopos valdyba 1920 metams susideda iš šių draugių: Org. H. Žukienė, 282 Clinton St.; Sekr. V. Zmitriutė, 10 Judson Ave.; Fin. ekr. B. Zmitriutė, 10 Judson Ave.; Izd. T. Čizauskienė, 7 Miles St.; Knygės: M. Žvirblienė, 3 Miles St., pagelbininkė O. Deapšienė, 42 Julian St.

Kuopa buvo pasiuntus savo delegates į IV Rajono konferenciją, kuri įvyko kovo 30 d. 1919.

Sekr. V. Zmitriutė.

NUPUOLĖS REFERENDUMAS.

LMPS. 36 kp. įnešimas, kad LMPS. laikytų suvažiavimą gegužio mėn., vieton spalio (žiur. "M. B." N 12) nupuolė del stokos parėmimo. Parėmė tik dvi kuopos, butent 28 ir 47. E. N. Jeskevičiūtė, C. Sekr.

LMPS. V RAJ. ATYDAI.

Perėjus referendumui L. M. P. S. V Raj. viršininkų rinkimų 1920 m., pasirodė, kad pagal didžiumą balsų likosi išrinktos sekancios dd.: org. K. B. Karosienė, 73 b.; sekr. S. Tarvydaitė, 72 b.; fin. sekr. K. Pranskunienė, 48 b.; izd. F. Sirutienė, 56 b. S. Tarvydaitė, LMPS. V Raj. sekr.

LMPS. V RAJ. ATYDAI.

LMPS. V Raj. metinė konferencija įvyks 7 d. kovo, 1920, Baltimore, Md. Svetainės adresą paskelbsiu vėliau. Kuopos, sušaukite susirinkimus ir išrinkite delegates. Taip-pat darykite naujų įnešimų Rajono labui. Ks. B. Karosienė, LMPS. V Raj. org.

LMPS. CENTRO IŽDO APYSKAITA.

Įplaukos vasario mėn. 1920 už mėn., įstojimą ir mokesčių knygeles.

kp.	
5.	Rockford, Ill. 5.35
33.	Mahanoy City, Pa. 2.70
9	Chicago, Ill. 3.55
16.	Springfield, Ill. .. 3.30
9	Chicago, Ill. 8.80
38.	Paterson, N. J. 3.70
2.	Worcester, Mass. 3.60
78.	Burlington, N. J. .. 1.20
36.	Minersville, Pa. .. 5.25
69.	West Lynn, Mass. 7.95
42.	New Haven, Conn. 3.60
88.	Pittston, Pa. 1.65
70.	Racine, Wis. 2.40
23.	Binghamton, N. Y. 1.80
68.	Cliffside, N. J. .. 5.65
24.	Cleveland, Ohio. 4.80
67.	Kensington, Ill. .. 6.00
64.	Great, Neck, N. Y. 3.25
14.	Easton, Pa.60
88.	Pittston, Pa. 1.50

19.	Donora, Pa. 1.35
90.	Girardville, Pa. .. 1.20
12.	Waterbury, Conn. 3.20

Viso \$82.40
 Buvo izde 2078.39

Viso \$2160.79

Išlaidos sausio mėn. 1920.

LMPS. C. Sekr. Z. Puišutės sekretoriavimo išlaidos už 1919 metus \$22.73
 Centro Sekr. alga už 1919 metus 75.00

Viso \$97.73
 Buvo izde \$2160.79
 Išleista 97.73

Lieka \$2063.06

J. B. Šukienė,
 LMPS. Fin. Sekr.

RED. ATSAKYMAI.

Joniškėičiui. — "Britanijos susitvarkymas" negalėsime sunaudoti delei ne nuo mūsų priklausančių priežasčių. Pirmąjį straipsniuką patalpinsime. Rašykite ką-nors iš moterų judėjimo.

E. Lepskaitei.—Kadangi pereitame "M. B." num. tilpo LMPS. II Raj. 5 konferencijos presos komisijos pranešimas apie tos konferencijos tarimus, tai paties protokolo nedėsime. Neapsimoka po kelis sykius tą patį atkartot. Apart to, tas protokolas tilpo "Laisvėj". Daug sykių buvo pranešta, kad netalpinsime jokių protokolų, raportų, korespondencijų ar kitokių raštų, tilpusių kituose laikraščiuose. Veik tie patys žmonės skaito "Laisvė" ir "Moterų Balsą" ir kokia gi nauda abiejuose laikraščiuose tą patį atkartot? Per tai laik-

raštis pasidaro nuobodus, o geriems raštams nebelieka vietos. LMPS. Pild. Kom. yra perspėjęs "M. B." red., kad kitur tilpusieji raštai nebutų talpinami, mes to ir prisilaikome. Pagalvokite pačios draugės. Konferencijų presos komisijos praneša kas nutarta vienam ir kitam laikraštyj, paskui protokolai telpa ir vėl tas pats atkartojama,—juk tai pasidaro nuobodžių pasakos.

Rajonų konferencijose presos komisijos visai nėreikalingos. Tokios konferencijos dažnai įvyksta, ir paliečia tik to rajono kuopas, taip kad bereikalinga tiek daug apie tai rašyti. II Rajono rezoliucijas dedame, nors ir jos labai užsivilkusios.

V. V. Vasiui.—Straipsnelio "Moteris ir K." negalėsime sunaudot delei Jums suprantamų priežasčių. Labai gaila.

Feliksui. — Korespondencijos apie draugės J. Stankienės mirtį nedėsime todėl, kad idėjome anksčiau gautą su paveikslu. Ačiu.

Progresistei ir Švilpai.—Pavėlinot prisiūst; tilps sekanciam num. Ačiu.

F. Kazakevičienei. — Dialogas geras. Šunaudosime prie progos. Ačiu.

KAS REMIA "M. B."

A. a. Justina Stankienė, Easton, Pa., mirdama net nepamiršo "Moterų Balso", ir prašė savo vyro, kad jai mirus, jis paaukautų už ją \$5.00 "M. B." fondan, ką jis ir padarė. Lai bus tas jos puikus pavyzdys visų mote-

ry darbininkų amžinoj atminty.

Ji kovodama su mirčia didžiausiuose sopuliuose, nepamiršo "M. Balso", o sveikos budamos darbininkės moteris juo labiau privalo rūpintis savo darbinikišku laikraščiu.

Justinos Stankienės gražus pasielgimas, lai buna pavyzdžiu visom darbininkėm moterim ir lai neišnyksta iš jų atminties amžinai.

LMPS. 89 kp. Milwaukee, Wis. prisiuntė \$10.00 "M. B. fondan.

LMPS. 70 kp. Racine, Wis. prisiuntė \$10.00. Nors nedidelė ši kuopelė, bet dirba kiek gali ir "Moterų Balso" nepamiršta.

LMPS. 65 kp. Rumford, Me. prisiuntė "M. B." \$20.

Drgė Baltodoniene, Philadelphia, Pa. prisiuntė prenumeratą ir aukavo "M. B." fondan 75c.

Drgė M. Stašienė, Cambridge, Mass., puikiai pasidarbavo "Moterų Balso" naudai. Ji parinko aukų draugių ir draugų tarpe ir surinko net \$9.00. Smagu matyti kaip darbininkai ir darbininkės uoliai remia savo laikraštį.

Aukavo: J. Elutis \$5.00, T. Liaučis 1.00, K. Maneikis \$1.00, A. Tukis \$1.00, P. Mažolis 25c, J. Savaizdis 25c, M. Stasiene 25c. Viso \$9.00.

Viso ši sykį suaukauta \$54.75. Visiems aukavusiems ir pasidarbavusiems "Moterų Balsui", širdingai ačiū.

"M. B." Adm.

KA MANO "M. BALSO" SKAITYTOJAI.

Gerb. Draugės:

Išvydus "Keleivyj" jo judošišką pasityčiojimą, kad visi tie, kurie skaitys "Laisvę" ir "M. B." bus areštuoti, — aš nutariau, kad "Moterų Balsas" kas mėnuo atlankytų mane. Teiksitės išpildyti mano norą. Štai vienas doleris. Pradėkite siųsti taip greit, kaip galima, nes aš laikiu su didele nekantrybe.

Karolina Šolomskienė.

Gerb. Red.:

Ačiu labai, jog nesulaukėte "M. B.", nes mano prenumerata pasibaigė su spal. mėn., Taigi dabar prisiunčiu \$1.00. Siuntinėkite ir toliau "M. B."

Draugės! Linkiu aš Jums drąsos kovoti su mūsų priešais netik su kapitalistais, bet ir su social-patriotais-smalaviriais, kurie prisidengę darbininkų užtarėjų vardu išduoda darbininkų reikalus. Laikykitės draugės tos pozicijos, kokios ikišiol laikėtės ir veskite "M. B." darbinikiškoj dvasioj. Mes jums palaikysime. Lai gyvuoja "M. B." ir darbininkų susipratimas! Lai prasmenga smalaviriai — Norkės-Šeidemanų pasekėjai!

Su draugiška pagarba,
V. Šiušenė.

PAVEIKSLAI.

Išigykit puikų, įžymiausių revoliucionierių paveikslą: Debso, Lenino, Trockio, Liebknechto ir Luxemburg, —visi ant vieno paveikslu; didumas 8x10. Kaina \$1.00. Reikalaukite tuojau. Siųskite su užsakymu ir pinigais. Platintojams geras uždarbis.

S. REIKUS.

6617 Wade Park Ave., Cleveland, O.

VISŲ LMPS. KUOPŲ SEKRETORIŲ DOMAI.

Draugės:—Siųsdamos narines mokesčius, stengkitės rašyti narių vardus ir pavardes kuoaishkiausia. Rašykite pilną vardą kiekvienos narės,—ne vien pirmąsias raides. Pasitaiko dažnai, kad dvi ar trys narės turi tuos pačius inicialus (pirmas vardo raides), ir tokiu budu negalima žinot katra narė moka. Visuomet rašykite pilną vardą Ona, Barbora, Marė, Antanina ir tt., tada išvengsime daug klaidų ir laiko suėdysime. Dabar, gavus blankas su mokesčiais, prisieina po pusę valandos galvoti, kuri narė moka: Marė ar Magdė, nes abiejų vardai prasideda ta pačia raide. Tankiai vardai ar pavardės taip neaiškiai buna parašyti, kad negalima išskaiyt.

Niekada ant blankų nerašykite jokių pranešimų ir nemainykite antrašų, nes nebus imama atdžion. Antrašas turi but parašytas ant atskiros popieros. Visada prisiųskit įstojimo mokesčius nuo naujų narių po 10c.

Antrašus priduodamos bandykite, draugės, rašyt kuoaishkiausia, ypatingai numerius. Dažnai prisieina po kiek laiko galvot koks numeris — 3 ar 5, 7 ar 9, 1 ar 7 ir tt.

Del neaiškaus antrašo parašymo, dažnai įvyksta klaidos antrašuose, ir narės ar prenumeratoriai negauna "Moterų Balso".

Jūs žinot, draugės, kad fin. sekr. ir adm. darbas yra labai painus. Baisiai daug yra darbo, ir jei dar neaiškiai parašyta, darbas dar daugiau trukdosi, taip, kad negalima suspėt apsidirbt. Bandykite palengvint administratorės ir fin. sekr. darbą, rašydamos tvarkoj ir aiškiai viską, nes kitaip negalima bus apsidirbt, ir negalima bus klaidų išvengt.

J. B. Šukienė,
LMPS. Fin. Sekr.

LIETUVĖ SIUVĖJA.

Siuvu moterims ir merginoms drabužius, kaip tai: sijonus, jakutes ir siutus.

Mrs. BARBORA V. JAKŠTIENĖ
1407 E. 59th St., Cleveland, Ohio.